

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

<u>Ι. ΑΝΤΡΟΣ ΑΡΙΣ:</u>	<i>Δράμα.</i>
<u>Μ. ΒΑΣΙΣ:</u>	<i>Μηχανισμός και Τέχνη στον κινηματογράφο.</i>
<u>Γ. ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΣ:</u>	<i>Ο άνθρωπος με τα κλουβιά.</i>
<u>Β. ΒΟΥΓΑΣ:</u>	<i>Φθαναίς Καρκό.</i>
<u>Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ:</u>	<i>Κιτρινοίαν οκ λεύκες.</i>
<u>ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ:</u>	<i>Από τα Ρομμελιώτικα</i>
<u>ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ:</u>	<i>Μια γιορτή στο Μασι. Ανατολή, Ρόδου μοσκοβόλημα.</i>
<u>Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ:</u>	<i>Εμείνος που πέθανε. Αίγα για το θέατρο.</i>
<u>ΜΙΧ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ:</u>	<i>Τα Σφουγγαράδικα.</i>
<u>ΦΡΑΝΣΙΣ ΚΑΡΚΟ:</u>	<i>Η σύλληψη. Η Ανθοπουλήτρα</i>

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Τὰ πενήντάχρονα τῶν Παλαμᾶ στὸ Μαρούσι. — Στὸ περιθώριο. — Νέα βιβλία. — Περιοδικὰ. — Σημειώματα.

ΕΙΚΟΝΕΣ

- Ο Παλαμᾶ: στὸ γραφεῖο του (Σκίτσο Φ. Δημητριάδου)*
- Ο Παλαμᾶς στὸ Μαρούσι (Φωτογραφία)*
- Π. Τ. γκομπόλος (Σκίτσο Ἄ. Πρωτοπάτη)*
- Τηλέμαχος Δεπενιώτης (Φωτογραφία)*

ΤΕΥΧΟΣ 8^{ον}

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1927

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡΑΧ. 5

Δερματοπωλεῖον
Ἀδελφῶν Παπαζήση
 Ἐν Κοζάνη

Ν. Ἀντωνιάδης καὶ Σία
 Λεωφ. Βενιζέλου, 90—Ἀλεξανδρούπολις
Μεγάλη συλλογὴ Δισκῶν καὶ Γραμμοφῶνων
 Columbia

Ἰωάννης Γ. Σιγανός
 Πωλῶ, Ἰανταλάσσω καὶ ἀγοράζω ἀπαντα
 τὰ Κρητικά, Ἑλληνικά-Ἑυρωπαϊκά γοσματέσματα
 Ρέθυμνον-Κρήτης

Δημ. Ἰω. Τέρπου
Χειρουργὸς Ὀδοντιατρὸς
 Κοζάνη

Γεώργιος Δ. Πρόγρης
Χειρουργὸς Ὀδοντιατρὸς
 Ἀκροπόλεως 76 Λάρισα

Ἀθανάσιος Μ. Κανδύλης
Υφανματέμπορος
 Κοζάνη

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΘΑΛΑΣΙΝΟΣ

Διευθυντῆς

Ὀδοντιατρικοῦ τμήματος Θεραπευτηρίου «*Ἀγ. Σπυρίδων*»

Ἐν Παιραιεὶ ὁδὸς Φίλωνος (Μέγαρον Σφαέλου)

Ἰωάννης Δ. Μπίτης
 Ἐμπορὸς
 Τύραβος

Λεωνίδας Τιάκας
Δικηγόρος
 Λεδέαγας-Ζουφλίου

Κατάστημα Ψιλικῶ - Νεωτέρισμῶ
Ἀδελφῶν Σπύρου
 Ὀδὸς Ἀθηνῶν ἀρ. 36 Φλώρινα

Τρύφων Παγκουτσῶς
Φαρμακοποιὸς
 Καϊλάρια

Παναγιώτης Μ. Κυριακούλης
Ὀδοντιατρὸς
 Ἀλεξανδρούπολις

Φοῖβος Αὐδῆς
Χ. Ὀδοντιατρὸς
 Ν. Τσανακλή 22 Κομοτῆνη

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ Δ' = ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3 = = = ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. ΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΑΡΙΘ. 9

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1927

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΗΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΦΗΜΙΣΕΩΝ Θ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Ἑτησία	Δραχμαὶ 100	Τιμὴ ἑκάστου φύλλου διὰ τὰς Ἀθή-	
>	Ἑξάμηνος	> 50	νας καὶ ἰεραμῶ	Δραχμαὶ 5
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	Ἑτησία	Φρ. χρ. 60	Διὰ τὰς ἐπαρχίας	> 6
>	Ἑξάμηνος	> 25	Διὰ τὸ ἐξωτερικόν	Φρ. χρ. 2

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ ἢ ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΑ "ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΙΚΑ,"

I

Ὅρα κακὰ ποὺ πήραμε
 τῆς πολιτείας τὴ σιγάτα.
 Στὸν κάμπο κλαίει τ' ἀλέτρι μας,
 Στὸ γιαλὸ κάτου ἢ τράτα.

Κλαῖν τὰ χωράφια τ' ἄσπαρτα,
 τὰ σπίτια τὰ δημάδια,
 καὶ τὰ βουβὰ λαλούμενα
 καὶ τ' ἄρματα μας τ' ἄδεια.

Κλαῖν οἱ χαρὲς οἱ ἀνάνθιστες,
 στοὺς χωρισμοὺς ποὺ καίμε.
 Κι ἀπ' ὅλα ἔμεις περισσότερο.
 Κι ὡς πότε θὰ τὰ κλαίμε.

II

Ἀλήθεια ποῦμασταν φτωχοί,
 μᾶχαμε σ' ὅλα τάξη.
 Τὸ καθεὶ νάστροβολάει,
 μὴ βρέξει καὶ μὴ στάξει.

Στ' ἄσπρο, νὰ μὴ λευαῖζονται
 τὰ ροῦχα, τὸ σιντόνι.
 Καὶ γιὰ τὸ σκόρο, θῆγανη,
 γιὰ μυρωδιά, κυδώνι.

Κ' ἢ φουσανέλα πατητὴ
 καὶ πιδ ἀπ' τὸ τσάφι γλάρα,
 τσάκιση μὲ τὴν τσάκιση,
 γιὰ νὰ μὴν κάνει ζάρα.

III

Στραβὰ τὸ φέσι κ' ἢ πλατιά
 νὰ πέφτει φούντα ὡς κάτου.
 Καὶ στὸ σιλάχι, λιόλαμπρα,
 βαριά τ' ἀσημικά του.

Πλουμιστὰ ὀχιά κ' ἢ φέρμελη.
 Φτερά καὶ στὸ ποδάρι,
 τσαρούχια ἀκριβοδιάλεχτα
 στῆς Ἀρας τὸ παζάρι.

Καὶ στὸ χορὸ, μιὰ δίπλωνε
 στὴ γῆς ὁ νιὸς τῆ μέση
 καὶ μὲ ἀεροζυγιάζτανε
 νὰ βρεῖ ἀγκαλιὰ νὰ πέσει.

IV

Χαρὰ στονε, ποὺ τοῖσυρες
 τὴ λεβεντιά στὸ γλέντι.
 μὲ τοὺς καημοὺς τῆς Ρούμελης,
 Θεμιστοκλῆ μου ἀφέντη.

Μέσ' στὸ ζουρνά σου στοίχισσε
 τὸ κλάμα, τὸ κελαῖδι.
 μιανοῦ πουλιοῦ, ποὺ πέθανε
 μὲ τῆς αὐγῆς τὸ χᾶιδι.

Γύφτε, ποὺ τὸ τραγοῦδι σου
 μᾶς ἔχει ξεκινήσει,
 καὶ ὅπου νὰ πᾶμε μέσα μας
 βογγάει τὸ Καρπενήσι

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΓΑΛΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΦΡΑΝΣΙΣ ΚΑΡΚΟ

Ο Φρανσίς Καρκό γεννήθηκε το 1886 στο νησί της Νέας Καληδονίας (γαλλική αποικία της Ωκεανίας) ξεκινώντας για τα φριχτά κι απάνθρωπα κότεράγιά του, που σ' αυτά στέλνονται οι βαρυνόμενοι της Γαλλίας.

Τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε στο νησί αυτό, όπου ο πατέρας του, δημόσιος υπάλληλος, αναγκαζόταν να μένει, κ' η παιδική του ζωή είναι γεμάτη από φριχτές θύμησες κι απηχήσεις της άνηκουστα τυραγνισμένης ζωής τόσοων υαόρξων.

Ίσως γι' αυτό, σάν ήθελε αργότερα στο Παρίσι, νάο καλλιάρει, πήγε εζ ένστικτο νά βρει όλους τους απόκληρους της κοινωνίας (απάχθες, πόρνες, κλπ.) που πλημμυρίζουν τη μεγαλούκοη τις μεταμεσονύχτιες ώρες.

Γρήγορα σχετίσθηκε μαζί τους, ζώντας τη ζωή τους χρόνια ολόκληρα, που για να τη γνωρίσει ακόμα καλλίτερα μ' όλες τις ατέλειωτες πίκρες, τ'ά βάσανα, τις περιπέτειες και τους κινδύνους που περιλαμβάνει, ο μικροαστός Καρκό, γεμάτος νεοροπή για την ώς τότε καλοπέρασή του, γράφει το πατέρα του, να του κόψει στο έξης κάθε έκδομα.

Τη ζωή αυτή ανασταίνει σιά ρομάντζα του: πόρνες, απάχθες, φονιάδες, διαβαίνουν μπροστά μας με την ιδιωτική τους γλώσσα, με τις συνήθειές τους, τ'ά σόθη τους, και τ'ά «φιλότιμά» τους, πιστά ζωγραφισμένα. Οι ήρωές του, δλο βαθεία ψυχολογημένοι, γίνονται τις περισσότερες φορές σύμβολο, και μένουν στο νού μας αζέχαστοι για καιρό.

Τα βιβλία του καλοσκαρωμένα και γραμμένα στην πιό καθάρια γλώσσα, δέν ξεπέφτουν ποτέ στην ακαλαισθησία ή στην πορονογραφία, γιούτο ο Καρκό-που είναι μαζί κ' ένας από τους άριστους ποιητές της σύγχρονης γενεάς—θεωρείται σήμερα ένας κλασικός, κ' ένα μάλιστα έργο του, «Ο κατατρεγμένος», βραβεύθηκε σιά 1922 με τό μεγάλο «Βραβείο Μυθιστοριογραφίας» της Γαλλικής Ακαδημίας.

Γ. ΒΟΥΓΑΣ

ΦΡΑΝΣΙΣ ΚΑΡΚΟ

Η ΣΥΛΛΗΨΗ

Δέν ήταν τό ήλιθιο εκείνο έγκλημα που είχε διαπραξεί στην οδό Ρακίνα που συλλογιόταν ο Γιώργος, μα την άπαισία ομοιότητα που είχε ύστερα επιβληθεί στο νού του, μεταξδ της γριάς που είχε σκοτώσει και της μητέρας του, μιάς σφιχτής νοικοκυρούλας της οποίας θυμόταν τό γλυκό και ίσιο βλέμμα, τό γεμάτο καλοσύνη στόμα, και τό άγνό μέτωπο τό στολισμένο με τ'ά

χωρισμένα στη μέση λιγοστά μαλλιά.

Δέν εύχομαι σε κανένα τό ξαναγύρισμα αυτό στον εαυτό του άν είναι να τό κάνει όπως ο Γιώργος, ένα χλωμό και κρύο χειμωνιάτικο πρωί, στο φοιτητικό του δωμάτιο, μπροστά σε λίγες εκατοσταριές φράγκα. Κι' όμως ο Γιώργος δέν ήταν διόλου κακό παιδί. Τόν είχα γνωρίσει στην ταβέρνα Μισέλ όπου έπαιζε, μ' άλλους μαζί φοιτητές, παρτίδες χαρτιών που τέλειωναν πάντα με άρκετά μεγάλες διαφορές.

Ίυρισε εκείνο τό πρωί στην καμαρά του, τη γειτονική με τη δικιά μου, και τόν άκουσα. Η ημέρα έφεγγε ανάμεσα στις γυλίλιες των παντζουριών. Ώρα πολύβουη των μανάβηδων, των πρώτων τραμ μέσο στην ομίχλη, των κουρελιασμένων με τις σφιγγές φωνές. Ώρα του χαρτοπαίχτη που πάει να κοιμηθεί, των παραλυμένων, της ζητιανιάς της ξυπνημένης από τό κρύο σε κανένα μπάγκο, των ποιητών, και των κλεφτών. Άκουσα τό Γιώργο να περπατάει στην καμαρά του, κ' ύστερα να πλαγιάσει, και χρειαστήκανε να χτυπήσουνε δυνατούς πολλδ χτύπους στην πόρτα του, προς τό βράδυ, για να του δώσουν ένα τηλεγράφημα που του μάθαινε πώς η μητέρα του είχε πεθάνει.

Δέν έφρευρίσκα τίποτε απ' αυτή την ιστορία. Ο Γιώργος άνάγγειλε τηλεγραφικώς την ώρα του έρχομού του την επομένη, στον πατέρα του, στην έπαρχία. Είδε τη μητέρα του χαπλωμένη στο κρεβάτι όπου τόν έγέννησε. Είδε τόν πατέρα του, τους δυδ αδερφούς του, τη μικρή αδερφούλα του, και τ'ά πένθιμο φροσμάτ'α τους του πρεξενούσαν βαθεία φρίκη. Έχουσε λίγα δάκρυα. Γιατί να μήν μπορεί να κλάψει; Ο Γιώργος κοιτούσε τη μητέρα του: κρατούσε σιά εύλαβικά έννομένα χέρια της τό σταυρό μπροστά στον όποιο την είχε τόσες φορές συλλάβει γονατισμένη. Ώστερα ο Γιώργος βρήκε κι άλλες αναμνήσεις. Οι άδελφοί του όταν πήγαινε κοντά τους τόν άγκαλιόζανε σφιχτά για να μοιράζεται τόν πόνο τους. Ο δικός του όμως δέ βρισκότανε μαζί τους. Μόλις που και που, ο Γιώργος που ήταν ο μεγαλύτερος στην οικογένεια, είχε κανένα λυγμό στο λαρόγγι, ύπόφερτος όμως χίλιες φορές περισσότερο απ' ό,τι μπορούσε να τό υποθέσει γιατί η ομοιότητα που δέν καθόρθωνε να διάξει τη φρικαλέα της εικόνα από τό νού του, τόν καταδίωκε κι άς έκαμς δ,τι μπορούσε για να της ξεφύγει.

Στά τελευταία τό πήρε συνήθειο, μα δίχως να μπορεί να παραδοθεί στον πόνο που ένα κεντρί τρομερό τόν ξυπνούσε κάθε στιγμή μέσα του με τόση δύναμη που για να μήν προδοθεί ο Γιώργος περιμένε αυτά τ'ά ξυπνήματα και π'ά

λευε μαζί τους.

Στό ταξίδι και στις λίγες έμεινες τρομερές ώρες που είχε την υπομονή να ξανατλήσει μιά-μιά πρωτού ξεκινήσει τό τραίνο, ανάμεσα σε δυδ γαιτόνους του καφενείου, κ' ύστερα του βαγονιού, ο Γιώργος είχε βυθιστεί στο διάβασμα των βραδυών έφημερίδων, Μιλουσανγια τό έγκλημα, για τό έγκλημά του! Τι παράξενο αίσθημα που τό προκάλεσε στην άρχή, η άτιμωρησία του! Ο Γιώργος άνάσαινε. Είπε ύστερα στον εαυτό του πώς τό δυσκολότερο είχε περάσει και πώς δέ θα τόν άνησυχούσε η άστυνομία. Η έντύπωση πώς ήταν ελεύθερος, πώς δέ θα τόν πιάνανε στο δρόμο του, όπως λένε τ'ά φύλλα, τόν έγέμιζε με κάποια άσφάλεια. Ξανάησε με τό νού του τη σκηνή του έγκλήματος πουχε διαπραξεί. Μήπως μπορούσε να παραλείψει και μιά λεπτομέρεια; Και τώρα που άνάμεσα στους δικούς του είχε τό συναίσθημα πώς ήταν ξένος στη δυστυχία τους, η δυστυχία εκείνη της οποίας έννοιωθε την έκταση, τρεφόταν άχόρταγα από τ'ά παραμικρότερα περιστατικά πουχαν συντελεσθεί, στην οδό Ρακίνα, στο σπίτι εκείνης της γριούλας που η άνιλη θύμησή της τόν κατάτρεχε.

Ο Γιώργος άναγκάσθηκε να περιμένει ως την έπαύριο τό βράδυ τις έφημερίδες του Παρισιού για να άντλήσει, (μεσ' τις άπιθανότητες στις άποτες χανότανε σχετικώς με τό έγκλημα) μιά νέα βεβαίωση κ' ένα μάλωμα της άπόγνωσης και κατάπτωσης του. Όμως έγινε κύριος το έαυτού του. Τ'ά μαύρα ρούχα που του έφερε ο ραφτάκος της πόλης που τόν έντυνε άλλοτε, τό πήγαιναν άσχημα. Τ'ά φόρεσε με μιά προληπτική άγνοία πώς θα κατάφεραν καλλίτερα από τ'άλλα να ξεγελάσουν και την παραμικρότερη ύποψία. Κι' όμως τι είχε να φοβηθεί; Εκεί που βρισκόταν, μέσα στο ήουχο και πένθιμο αυτό σπίτι, δέν έννοιωθε τόν εαυτό του σε μέρος άπαρ-βίαστο; Η σκέψη αυτή τόν έκανε να ντραπεί. Πρέπει κανείς να τό πεί. Ο Γιώργος είχε την ιδέα πώς ο θάνατος της μητέρας του τόν έξάγγιζε από την πράξη του, και αυτό τόν έβύθιζε σε μιά άπόλυτη περιφρόνηση του έαυτού του. Όμως μιά τέτοια περιφρόνηση τι λίγη δύναμη που έχει μπροστά στο άγριο ένστικτο της αυτουσντήρησης! Ο Γιώργος κουνήθηκε. Κατάστρωσε όλη τη νύχτα ένα κατάλογο των πιθανοτήτων των ύπερ και των κατά. Οι πρώτες τόν καθησούσαν. Κι' όμως δέ ζούσε τις έπόμηνες μέρες παρά στην άναμονή των έφημερίδων που τις διάβαζε ολόκληρες, δίχως πιά να συλλογιέται τίποτε. Η κηδεία της μητέρας του που είχε γίνει την έπαύριο του έρχομού του, τό σπίτι τό άδειο και σάμπως έρημωμένο απ' τη ζωή του, τό άφηρημένο ύφος των αδερφών του, του πατέρα του και της αδελφούλας του, ο Γιώργος δέν τ'ά πρόσχε. Η πάλι άν έπαιρνε λιγάκι συ-νείδηση των άνθρώπων και των πραγμάτων που τόν τριγύριζαν, ήταν για να βάλει άνάμε-

σό τους και του έαυτού του στάσεις βουβές και την κρυάδα εκείνη που μέρα τη μέρα πρόσταζε όλες του τις κινήσεις.

Συνέβη τό λοιπόν ύστερ' από μιά βδομάδα να νοιώσει ο Γιώργος ένα κάποιο χαλάφρωμα, να τούρθει ένα άξαφνο ξεσπασμα από δάκρυα στην καμαρά του, και να ζητήσει για να γλυκάνει την άπεραντή του θλίψη τόν πόνο των δικών του. Έκλαιγε Ξαναγιόταν ο Γιώργος, δηλαδή ένα παιδί που έχασε τη μητέρα του και που θά την είχε τόσο άνάγκη για να της ξεμοκώγηθει τό έγκλημά του και να της ζητήσει συχώρηση. Πέρασαν ημέρες. Ημέρες και νύχτες με τις πρωινές και βραδυνές έφημερίδες. Ο Γιώργος έννοιωθε πώς ξαναζούσε. Συντρόφευε τόν πατέρα του στον κήπο η περπατούσε μονάχος στις δεινροστοιχίες, ξεσκούφωτος παρ' όλο τό κρύο. Ήταν ένας κήπος έπαρχιακός, φανεμένος με μικρά δέντρα, ένας κήπος θλιβρός, άόριστος, τυχαίος; και η μυρουδιά του χώματος ήταν όπως παντού, εκείνη που κανείς πιά δέν τη ξεχνάει όταν έχει ένα νεκρό νεκρό στο κοιμητήρι.

— Πότε θα φύγεις, Γιώργο; του είπε ένα βράδυ ο πατέρας του. Δέ μπορείς πιά να μείνεις περισσότερο εδώ για τις σπουδές σου.

— Ο πατέρα... πατέρα...

Ο Γιώργος δέ θάθελε πιά να φύγει. Φοβόταν να φύγει, ν' αφήσει αυτό τό σπίτι, να έγκαταλείψει τους δικούς του στη θύμηση που θα τους άφινε. Κ' ένας φόβος από ένστικτο τόν κρατούσε μακριά απ' τό Παρίσι, σ'ά να μήν ύπηρχε στο Παρίσι, παρά ένας μονάχος δρόμος—τόν ήξαιρε—όπου θα πήγαινε να τριγυρίσει τη νύχτα και να προδοθεί στη συγμή. Έπαιρπε μολοντούντο να δρίσει ο Γιώργος την ημέρα που θάφευγε. Τό έκαμε. Η γορή Ματίλδα του έτοιμάσε τη βαλίτσα του και ο Γιώργος κατάλαβε πώς την ημέρα εκείνη θα φιλούσε για τελευταία φορά, ύπαρξες άγαπημένες και άθώες από όλη την νεοροπή πουχε σωριάσει άπάνω του.

Η ημέρα εκείνη ήθελε, κ' ύστερα η νύχτα του μισομού. Ήταν έφτά η ώρα, και ο Γιώργος που δέ μπορούσε να φάει, καθόταν στο τραπέζι στο όποιο παρ' όλο ότι έπιανε μιά θεση, μιά άλλη έμενε άδειανή. Όλοι τό αισθάνονταν, μα δέ μιλούσαν για δαύτο, και οι θόρυβοι του γεύματος γέμιζαν την άτμόσφαιρα με μιά μηχανική βραδύτητα.

— Κύριε Γιώργο, φώναξε άξαφνα η Ματίλδα. Ένας κύριος σ'άς ζητάει...

— Ένας κύριος;

Δέν είναι παρά αργότερα, πολύ αργότερα, που ο Γιώργος θυμήθηκε με πόση διάκριση ο επισκέπτης αυτός είχε μπει μέσα στο σπίτι. Ο Γιώργος πήγε τρικλίζοντας σε προσπάντησή του.

— Καλησπέρα σας, είπε ο άνθρωπος.

— Α!... ψιθύρισε ο Γιώργος που τόν άναγγούρισε... Έχετε τίποτε να μου...

— Πρέπει να φύγετε απ' εδώ κύριε Γιώργο, άποκριθήκε ο άστυνόμος... Καταλαβαίνετε;...

Είναι δυό μέρες που ήρθε ένα πρόσωπο από τη Διεύθυνση του Παρισιού... Φυσικά, ύστερ' από την τόση δυστυχία του κυρίου πατέρα σας, έννοείτε, δε θελήσαμε... κάναμε ότι μπορούσαμε για να ταποφύγουμε... Μά το πρόσωπο αυτό δε μπορεί να σ' εσ περιμένει... Το λοιπόν...

— Το λοιπόν, σύμ φωνοι... άρθρωσε δυνατά ο Γιώργος, που κατόρθωσε να δώσει στη φωνή του έναν τόνο συνειδημένο... μπορείτε να πητε σ' αυτόν τον κύριο... έκαμε μιá μεγάλη προσπάθεια στον έαυτό του, πώς... θά... θά... έννοείτε... σήμερα το βράδι... στις 9 και 12 θά είμαι στο τραίνο... μάλιστα... στις 9 και 12, ή ταξεία γιά... το Παρίσι.

Κ' ο Γιώργος πέρασε το χέρι του στο πρόσωπό του, κι όλοι από την τραπέζια όπου τον περίμεναν να ξαναγυρίσει, τον άκουσαν να πέφτει στην είσοδο, και να τους φωνάζει κλαίοντας.

Η ΑΝΘΟΠΟΥΛΗΤΡΑ

— Πούσαι κύριος... Ε! πούσαι... άγόρασέ μου λουλούδια, να χαρείς!

Ο άνθρωπος σιάθησε και κοιτώντας τη μικρή πουλήτρα πούχε ξενυχτίσει σ' ένα μπάγκο, ρώτησε:

— Ποιά λουλούδια;

— Ω! έκαμε ή κακομοίρα βγάζοντας απ' τον κόρφο της δυό συφορασμένα μπουκέτα βιολέττες. Είναι σαν έμένα τα λουλούδια μου... Είναι... τόσο κουρασμένα...

— Να!

— Προλάντος μιá και τάχω από τα χτές το κροφί.

Η ήμερα ή χλωμή άνάτελε και το βουλεβάρτο του Κλιού που το γέμιζε ένα μπλάβο φως χειμωνιάτικο, χανόταν στην ομίχλη. Ο άνθρωπος έχωσε το δεξί του χέρι στην τσέπη του πανωφοριού του, και βγάζοντας μιá φουχτα λιανά, έδωσε στο κοριτσάκι που τον είχε σιωώσει ένα άσπρο νόμισμα.

— Ποιό θέλετε; πρότεινε άμέσως ή πουλήτρα.

— Όχι, τίποτε... είναι γιά σένα.

— Φχαριστώ, κύριε, άποκριθήκε αυτή.

Γυρεύοντας να βρει ταξί, ο άνθρωπος ξεμάκρυνε, και το κοριτσάκι τον άκολούθησε απ' άλλο γα σέρνοντας στο πεζοδρόμιο τα βαριά του πόδια, που δεν κατόρθωνε να τα έστάνει. Είταν ένα παιδάκι δώδεκα χρονών. Τα ξανθά της μαλλιά είταν κατασάρá με άφέλειες στο μέτωπο όπως οι δημόσιες γυναίκες, και το μάλλινο φουστανάκι της που της έφτανε μόλις άπάνω απ' τα γόνατα, ξεσκεπάζε κάτι γάμπες άδύνατες που οι μαύρες κάλτσες τις έκαναν χυτές με μιá χάρη

ταχαλινική.

— Κύριε! φώναξε ή μικρούλα.

Έκανε γρήγορα. Ο άνθρωπος που είχε γυρίσει, περίμενε ως που ήρθε κοντά του και τη ρώτησε χαμηλά:

— Τι θέλεις;

— Είστε, άρχισε αυτή δαίλι, έδω δε θα βρείτε άμάξι. Το λοιπόν θα σ' ενοιαζε να εχόσαστε σ' ένα μπάγκ;

— Σ' ένα μπάγκ;

— Να! Είναι μερικά πουναι άνοιχτά τώρα. Δέ θέλετε να μου προσφέρετε έναν καφέ, περιμένοντας το άμάξι σας;

Πήρε ένα χαμόγελο σκληρό και θλιμμένο, και με το χέρι χιτίδωσε τα λουλούδια της χωρίς να προσθέσει λέξη.

— Πάμε! άποφάσισε ο άνθρωπος.

Φτάσανε σ' ένα μαγαζι όπου το άγουροξυπνημένο γκαρσόνι λουσιράριζε το τεζάκι.

— Δυό καφέγαλα, παράγγειλε ή πουλήτρα.

Κ' έπειτα σηκώνοντας προς το σύντροφό της δυό γαλιανά άρρωστα μάτια, ψιθύρισε:

— Κάνει κρυό έξω, γιά να ξενυχτάει κανείς σαν έμένα, πιστέψτε το. Πάλι καλά που βρίσκονται καμμιά φορά τίποτε κύρια και με παίρνουν μαζί τους... το πρωί... ή μετά τον κινηματογράφο...

— Α!

— Βρίσκονται μερικοί, βεβίωσε το κοριτσάκι.

Ο άνθρωπος στενοχωρημένος κοιτούσε το δρόμο που το φως της μέρας τότε λερωνε με μιá λίμψη μουντή σαν τη λαμαρίνα του μπάγκ στην όποια άκουμπούσε.

— Κύριοι, επανάλαβε άλλόκοτα.

— Λιάολι! έξήγησε ή πουλήτρα. Σαν τους γουστάρει. Τους προσφέρω τα λουλούδια μου και μου κουβεντιάζουν. Έμένα το κάτω-κάτω είναι το άπάγγελμά μου να περιμένω να μου κουβεντιάσουν. Είναι όμως κι άλλοι που δεν τολμάνε...

— Και γιατί;

— Υπάρχει λόγος, πρόφερε γυρεύοντας να δημιουργήσαι μιá δυσφορία που σ' αυτήν ήταν τεχνίτρα.

— Εγώ... είπε ο άνθρωπος... εγώ δεν...

Η μικρή ξαναβρήκε το σκληρό και θλιμμένο της χαμόγελο, πούχε γιά μιá στιγμήν άφίση.

— Ένεκα ή ηλικία, είπε εμπιστευτικά, και το βλέμμα της γίνηκε άδιαπέραστο... Κατάλαβατε; Η πάλι, σαν έχουν λόγους και δε με θένε έμένα, τους φέρνω σ' αυτό το μπάγκ ως που να βγούν τα τραίνα. Κ' είναι σπάνιο πράγμα—που λέτε—να μη με συντροφέψουν ως το Σαιντ-Ουέν... γιατί στο Σαιντ-Ουέν, στο σπίτι μας βρίσκεται ή άδερφή μου, είπε τελειώνοντας ή μικρή: είναι πιό μεγάλη.

Γ. ΒΟΥΓΑΣ

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Μαθαίνω πώς άνοιξε συζήτηση γιά το ζήτημα του αν είναι τέχνη ο κινηματογράφος από άποψη των τριών άρθρων που δημοσίευσα στα «Παρασκήνια». Από μιá συζήτηση παρ' όλης της άνοησίας που ξεστομίζονται, άμα οι συζητητές κατέχουν την άνθρωπιά που μ' εδίνει ή καλή άνατροφή, πάντα κάτι ωφέλιμο βγαίνει. Μονάχα το ότι ένα ζήτημα άνακινήθηκε φτάνει. Η λύση δεν ενδιαφέρει, ιδίως γιά τα ενδιαφέροντα ζητήματα που έχουν το παράξενο χάρμα να μη λύνονται ποτέ.

Μου είχε γράψη ο κ. Παρασκευάς πώς ήδη κάποιον περιοδικό μου ρίχτηκε άγρίως γιά τα τρία μου άρθρα που θέλησαν να υποδείξουν ένα μέσο γιά την άπολύτρωση του κινηματογράφου από τη μουσική, το λόγο και τη μυθοποιία. Ούτε το περιοδικό ξέρω, ούτε τον άρθρογάρφο, αλλά ούτε και μενδιαφέρουν. Μονάχα όμως το να ριχτή κανείς, δήθεν υπερασπισόμενος τον κινηματογράφο, εκείνου που θέλησε να τον άπελευθερώσει, αυτό σημαίνει γιά τον ψεύτικο φίλο του δυό πράγματα:

α.) είτε πώς δεν κατέχει το θέμα του

β.) είτε πώς άγαπή τον κινηματογράφο σαν ένα πειθήνιο σκλάβο που έκμεταλλεύεται.

Δέ θα υποθέσω—άπό ευγένεια—άγνοια του πραγματευμένου θέματος από το φίλο μας, αν και ή πείρα μου δίδαξε κω; έμεις οι Ρωμηοί έχουμε αυτό το χάρισμα να μιλούμε de omni re scibili et quibusdam aliis, με τη βοήθεια της παντογνώστρας δημοσιογραφίας. Άς είναι παρακαλώ την πείρα μου να κάτση σι' αυγά και πειθόμαι από ευγένεια. Βίζω λοιπόν όσο μπορώ τη λογική μου και παραδέχομαι πώς ο άντικρούστης μου κατέχει πληρέστατα το θέμα του και δε μίλησε με την παραμικρή επιπολαιότητα.

**

Έξακολουθούμε λοιπόν. Φτάσαντας στο σημείο να ξεγυμνώσουμε τον κινηματογράφο απ' όλα τα ψεύτικα φτερά που κλεφτομάδησε δεξιά και άριστερά, τον πέρνουμε μισόγυμνο καθώς έμεινε και του λέμε καθαρά:

— Άκουσε παιδί μου! είσαι πολύ μικρός άκόμα! άμορφόπαιδο με έκπληκτικά χαρίσματα, κανείς δεν τ' αρνείται. Σου παραφούσκωσαν όμως το μυαλό ή παληάτσες του θεάτρου και οι ψευτοκριτικοί που καλόθρηψε ή μεγαλοβιομηχανία. Έπες σε χέρια άλιτήριων, που ματρωποί της τέχνης, σά μιάν άφράτη κοπέλλα, άλλο τίποτα δεν πάσκωσαν παρά με τα θέλητρά σου να θυλακώσουν και σ' έξεδόρνευσαν Ντροπή δεν είναι ούτε λάθος σου. Τί φταις; παιδί πρώτα,

τί μπορείς να καταλάβης; Το πήρες έπάνω σου είναι άλήθεια, μα ήσουν παιδαρέλι. Τώρα όμως που το νιονιό άρχισ' να πήζει, έχεις περισσότερο ή ποτέ την ευκαιρία ν' ανείξης διάπλατα τα μάτια σου—όλος όραση δεν είσαι;— και να καταλάβης πώς γιά να γίνης άνθρωπος πρέπει να γδυθής τον παλαιόν άνθρωπο.

Κακό πρώτα βέβαια δεν είναι ή φιλοδοξία, μα και κομματάκι γνώθι σ' αυτόν δε βλάπτει. Μάλιστα σε ίδιονγκραφίες σαν της δικής σου ίσως νάναι το άποτελεσματικότερο τονωτικό. Πρώτα πρώτα λοιπόν να βγάλης από το μυαλό σου πώς όχι μόνον έφτιασες παρά και ξεπέρασες το Λόγο και τη Μουσική. Μην άκούς τους φανατάδες! Αυτοί την τσέπη τους κυτιάζουν, είτε πάσχουν από την άγιάτρεπτη άνοησία του κακώς έννοουμένου συγχρονισμού. Αογάρισε μονάχα πώς ο Λόγος έχει τριάντα αιώνες στη ράχη του ενώ εσύ τα τριάντα χρόνια έχεις και δεν έχεις. Όχι ψωμιά, φούρνους, δάκρυα και έχεις άκόμα να φάς.

Σήμερα μονάχος σου, βήμα δεν μπορείς να προχωρήσης. Είσαι τόσο ενδιαφέρων που δίχως μουσική όλοι σου γυρνούν τη ράχη! Τόσο εκφραστικός που δίχως το λόγο δεν ξελασπώνεις!! Τόσο φτώχος σε ιδέες που μόνο κουτόπαραμύθια μπορείς να κουτσοδιηγηθής!!!

Δέ στα λέγω αυτά γιά να σ' άπελιώσω είναι όμως άνάγκη να άκούσης γιάτι μόνο άμα μάθης το πόσο λίγο αξίζεις σήμερα, θα μπορείσης αύριο να μ' εδείξης πόσο πολύ μπορείς να αξίσης.

Γιά την ώρα είσαι όλο μηχανισμός απ' την κορφή ως τα νύχια· βέβαια μηχανισμός θαυμαστός αλλά ψόφιος. Γιά να φτάσης στην πελώρια σου έκφραση, ή νταντάδες σου λένε πώς μιá μέρα ο ήχος, ή προοπτική του όγκου και τα χρώματα θα γίνουν κατάχτησή σου. Χαλάλι σου! Εγώ θάμαι λιγώτερο άπαιτητικός και γιά την ώρα μονάχα τα χρώματα να κερδίσης. Γ' εγώ σου, άσίκη, θά φωνάξω με όλη μου την καρδιά. Η προοπτική του όγκου μου φαίνεται άκόμη μεγάλη μπουκιά γιά την ηλικία σου. Όσο γιά τον ήχο θαρρώ πώς δεν έχετε άκόμη να παιρνόδίνετε.

Βουβός, πλατυσμένος και μουντός καθώς είσαι, θαρρώ πώς πολλά πράματα να έκφράσης δε θα τα καταφέρης. Μολαταύτα τα δοντάκια σου φουτρώναν, θα πέρσουν άντικαταστημένα με άλλα γερότερα που άμα πειά ξετρυντώσουν οι φρονιμίτες άλλοίμονο στους κόλακες σου. Με τα λίγα σου μέσα μπορείς να κάνης πολύ περισσότερα παρ' όσο θαρρούν αυτοί που νομίζουν πώς ξεπέρασες, όλο τον κόσμο, ενώ δεν έκαμες παρά μιá τρύπα στο νερό.

Έχεις κάμποσα στοιχεία άποκλειστικά δικά σου. Όλα σιάδωσε ο μηχανισμός. Τί να στα ξαναπώ; τα ξέρεις ή άλλαγή τόπου, όπτικού έπιπέδου, το μέγλωμα, το σμίκρυσμα του αντικείμενου, τα φωτογραφικά παιχνίδια του φακού

και του διαφράγματος, η επιβουλή, η επιβουλή...
δυνατή των προβολών. "Ε, δε θα φανεί, μαζί
μέ τα τόσα άλλα, πού δεν ώνόμασα πώς άπυ-
τελούν όλα αυτά ένα σπουδαίο έφάδιο; Τη
μερα που θα μάς μιλήσης με τα χρώματα και
την προοπτική του όγκου, ποιός τή χάρη σου!
Μεύεις θα σε γάνουμε.

Μην ξεχνεις όμως πως όλα αυτά είναι το τε-
χνικό σου αλφάβητα και λογίαζε πως μιά
γλώσσα δεν είναι πλουσιότερη με το νάχη πε-
ρισσότερα γράμματα. Η άμοιρη ή δικήμας, το
χάσμα της Σκέψης, έχει λιγοτερι από τάρτα
πικα και τα Φράγκικα. Εκείνο που ένδιαφερεί
είναι το τι θα πής με το μηχανισμό σου. Στην
άρχη τον θαυμάσαμε και τον θαυμάζουμε ά-
κόμα, μα θα τον βαρεθούμε, αν εξακολουθή-
σης νάσαι τόσο φτωχός σε έκφραση. Μην κα-
μαρώνης λοιπόν λέγοντας. "Εγώ, ένάντια στο
θέατρο, έχω την ποιικιλία των σκηνηκών άμέ-
τροτη στη φύση και στην άλλαγή· εγώ δείχνω
σας χειροπιαστή τη συγκίνηση που ξεσπά σε δά-
κρυ· ή φυσιολογία είναι διαβαστό βιβλίο και
για τους πειο μύωτες, ένω στη σκηνη τίποτε
δεν είναι δραματοπαρά με το μεγέθυσμα του φια-
σιδιού· εγώ έχω στα χέρια μου με την επιτά-
χυνση και την επιβραδυνση των εικόνων ένα σο-
ρό ψυχικές συγκινήσεις· την αγωνιώδη άναμο-
νή, την ειρηνελα, τη λαχτάρα και τον ίλεγγο
της βιάσης. "Εγώ και στο λόγο άκόμα μπόρε-
σα να δώσω κινηματογραφικό δυναμισμό. "Ε-
γώ κατάφερα και το διάστημα να δεσμεύσω
στην άλληλοεπίθεση των εικόνων και για μένα
δ όγκος και η διαστάσεις έχουν σχετική ση-
μασία». Αυτές ή φαφλαταρίες μοιάζουν τα
λόγια του άρχιτέκτονα που έχει πρώτης τάξκας
μάμαρα, πέτρα, γρανίτη, γύψο και λάσπη· του
μουσικού που βρήκε συγχουδίες δεκάτης τρί-
της και, βάλε, δεκάτης πέμπτης σε έν τονική,
για τη δεσπόζουσα του ζωγράφου που κατάφε-
ρε να έφευρη καινούργια χρώματα.

Θα τους θαυμάσης, άμα φτιάσουν ένα οικο-
δόμημα, μα συμφωνία για έναν πίνακα. Κι'
έμεις θα σε θαυμάσουμε άμα, σαν εκείνους, με
τά λίγα σου στοιχεία, καταφέρης, όσο μπορείς,
έργο τέχνης. Μπορείς ναξήσης σε άφαντιστο
βαθμό τα μηχανικά σου μέσα· αν δεν κάμης
έργο τέχνης μοιάζεις τον εκατομμυριούχο που
δεν μπόρεσε άνθρωπος να γινή. "Η τέχνη δεν
άγοράζεται... ούτε με δολάρια. Τέχνη δε ση-
μαίνει νάχης άφθονα μηχανικά στοιχεία στη
διάθεσή σου. Τέχνη θα πη μαυτά που έχεις κά-
τι να μπορέσης να πής, να κάμης ένα δημιούρ-
γημα έστω και μικρό. "Ο άνθρωπος που θα σ'
έκπολιτίση πλουτώντας σε· σε έκφραστικά μέσα
δικαιούται σε άπειρο σεβασμό· κι' άκόμη όμως
περισσότερο (αν το άπειροδέχεται σύγκριση) αδ-
τός που θα σε κάμη να γίνης Τέχνη. Είσαι
πλούσιος μα άξαστος καθώς και οι βάρβαροι
έκπολιτισμένοι που σε έκθειάζουν. Θα πλου-
τίσης άκόμα παραπάνω, όμως ένόσω έχεις τους

ύλους συμφερροντολόγους λάτρεις, ποτέ δε θα
πιά μπροστά πια πάντα άπελέκητος θα μέ-
νης ώ; που νάβδη μι μέρα εκείνος που γεμά-
τος μεγαλοφυία θα σε κάμη ν' άπαιλογορήσης
με τις άχτίδες σου σε λευκό πέτασμα το φωτερό
σου ποιήμα που θα μπήση στο Ναό της τέχνης.

Άνδρίζου για την ώρα. Έγράφε από το
μυαλόσου πως δημηχανισμός είναι Τέχνη. Αυτή
είναι το θείο φύσημα που δίνει ζωή σ' όλους
τους μηχανισμούς. Το μόνο πουχης σήμερα να
κάμης είναι ναπελευθερωθής από τα ξένο σου
κολλήσινε, ν' αυτοαυταχθής. "Εχοντας έπίγνω-
ση του έαυτού σου θα νουώσεις τι σου λείπη· τό-
τε ή άνάγη της προσπάθειας θα σου βάλη τα
δυο πόδια σενα παπούτσι και τότε, τότε μονά-
χα, δε λέγω πως θα κάμης, μα πως θα μπορέ-
σης να κάμης θαύματα. Τι τα θές; αυτά που σου
λέω μπορώ να τα πω και στους Ρωμηούς· και
αυτοί, με τους ίδιους όρους θα κάνουν ίσως
θαύματα, και θα γίνουν "Ελληνες. Που άκούνα
δμως λόγια! Μην τους μοιάσης τουλάχιστον:

"Εχε τη μετριοφροσύνη του γνώθι σευτόν».

Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια. "Ισως δ
κινηματογράφος να μη μάς άκούση. Λαγώς τη
φτέρη έντριβε, κακό της κεφαλής του, λέγει ή
παροιμία. Τόσο το χειρότερο γι' αυτόν· δεν εί-
ναι όμως διόλου παράξενο οι έκμεταλλευτές-ψευ-
τοθιασώτες του να θαρρούν στην άμάθειά τους
πως τέχνη και μηχανισμός είναι το ίδιο. Μ'
αυτούς θα είναι σύμφωνοι όλα τα κοπάδια που
πέρνουν το γραμμόφωνο και τη ραδιοφωνία,
παρ' ότο που είναι θαυμάσιες έφευρέσεις, για
υψηλή μουσική.

Ζήτημα καλλιτεχνικής αντίληψης. Μιά ά
ναθεώρηση των αξιών είναι άναγκαιότατη στο
βάρβαρο πολιτισμό μας. Ζούμε από την άπο-
ξέωση στην άπομηχανοποίηση. Μιά σταλιά Τέ-
χνης θάκανε Παράδεισο την κόλαση του· μηχαν-
ισμοδ.

Άντίπολη 27-Θ'. 1927 Μ. Β Α Λ Σ Α Σ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Πώς νιώθω, δίχως πίκρα, δίχως κλάμμα,
δίχως λυγμούς που είχε ίδιο των δειλών,
όλοένα της ψυχής μου κάποιο δράμα
να παίζεται—χωρίς αναπαμόν...

...Κι όμως, πως είχα όνειρευτεί ένα τέτοιονόραδο,
ώσαν άπόψε εύωδιασμένο κι έτσι άγνό,
στού φεγγαριού ή ψυχή μου κάποιο χάδι,
της λήθης νάβρισκε το Μυστικό...

1927 ΙΣΑΝΤΡΟΣ ΑΡΙΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΚΛΟΥΒΙΑ

(Διήγημα)

Το σοκκάκι του μαχαλά, που φαίνονταν
σαν παραλυμένο απ' τη κάμα του καλοκαιριού-
καυτά άκόμα τα σπήτια του, πούσαν μαζωμένα
τόνα κοντά σε άλλο, με τις άκάθαρτες, σενες
αυλές τους, ήσαν σα μουδιασμένα στο μεσημέρι
εκείνο—ξυπνούσαν τώρα σιγά σιγά από τη νάρ-
κη και την άποχαίνωση. "Ενα μαίτρο, σωματώ-
δες σκυλί, πούχε ξαπλωθή στην άπλωσιά του
δερόμου εκείνου, μ' ένα ύφος, πως δε θα του
πειράζε κανένας την ήσυχία του—γύριζε τώρα
με μιά τεμπελιά άνείπωτη τα γυαλιστερά μάτια
του, σα τα ξυπνούσε άπόνα όνειρο βαθύ! Μερ-
κά παιδιά ξυπόλυτα με ξεσχισμένα ρούχα πέρα-
σαν κοντά του με άλλαλαγμό και λίγο έλειψε να
πέσουν άπάνω του! Κιαντό καθόντανε άκόμα
στη θέση του κι' έπιανε τον τόπο εκείνο, σαν
ένας τεράστιος μαύρος λεκκός στο σκονισμένο
άσπρο σταυροδρόμι. Σε λίγο κουνούσε την ου-
ρά του με μιά δυσκολία, σηκώνοντας ένα μικρό
γκρίζο συννεφάκι από κορνιαχτό που σκορπίζον-
ταν ύστερα στον άγέρα. Τα μάτια του ζωήρευαν
τώρα περισσότερο, όσο κοιτούσαν στην ίδια δι-
εύθυνση της όαν άκούστηκε καλά ένα πα-
ροξένο σύριγμα, σι να κελαιδούσαν μαζί χίλια
πουλιά λογίων λογίων! Και από την άλλη τη
μεριά φήνηκε ένας άνθρωπος φορτωμένος με
κλουβιά. Στο αντίκρουμά του σηκόθηκε κιαντό
άπάνω του· τάνυσε το κορμί του, σηρηγμένο στα
μπροστανά πόδια του. Και πήδησε άξαφνα ά
πάνω του να του γλύψη τα χέρια του δεί-
χνοντας τη χαρά του, που το βρήκε. "Αλλ' αδ-
τός τόδιωχνε κλωτσώντάς το άγρια.

—"Όξω από δω, παλιόσκυλο, τώρα μου ήρ-
θες, πούχω δουλειά!..

Κι' αυτό το καυμένο μάτευε την ούρά του
κάτω απ' τα σκέλη του κι' έφευγε για να κρυ-
φτή κάπου, σε καμιά γωνιά...

Την ίδια τη στιγμή τα παράθυρα ενός σά-
ραγιού άνοιξαν με γληγοράδα. Κι' ένα γυναι-
κειο κεφάλι πρόβηκε πίσω απ' το καφάσι. Μιά
φωνή γλυκαιά, τραγουδιστή, άκούστηκε μ' ένα
κρυσταλένιο γέλιο...

—"Άνθρωπε με τα κλουβιά! "Άνθρωπε με
τα κλουβιά!..

Κι' εκείνος σταμάτησε σαπισμένος με το
κεφάλι του γυρισμένο ψηλά στο σάτι, τόσο ψη-
λά, που το φέσι του με τη μαύρη περηφάνη
φούντα, έπεσε καταγής!.. "Ενα χέρι τουέκανε
νόημα να μπη μέσα. Κι' δ Μπαλαϊ διώρθωσε
το φέσι του πέρασε το χέρι του δυο τρεις φορές
στύμορφο στριμμένο, μαύρο, σαν από καραμ-
πογιά, μουστάκι του, κι' είπε με άναστεναγμό.
—"Ο "Αλλήχ να με φυλάη!.. Και δρασκί-
λισε το μαμαρόνιο κατώφλι της με κάποιο τρό-

μο, αν κι ήταν τόσο περήφανος για την τέχνη,
πούχισε να σκλαβώνη τα πετούμενα... Στην
άνθοςπιρτη αλλη ένα παγώνι περπατούσε
μπροστά του, κρατώντας δρθάνοιχτη τη μαγευ-
τική βεντάγια του από παρδαλά χρυσωμένα
χρώματα και καμάφωνα κάθε τόσο τον έαυτό
του με άπεραντη ίκτινοποίηση. "Από την πόρτα
άκόμα τον υποδέχτηκαν χίλια, γλυκά καληνω-
ρίσματα! Τα πουλιά, πούσαν κλεισμένα μέσ'
το χαρέμι, τραγουδούσαν με μιά λύπη, που τα
γοήτευε...

Κι' αυτό του φάνηκε, σα νατόν προκαλούσαν.
Και τότες αυτός θυμήθηκε την άγαπημένη τέ-
χνη του και βάλθηκε να τραγουδήση ο ίδιος
όλους τους σκοπούς, πούχαιραν όλα τα έλευθε-
ρα πουλιά του κόσμου και αυτά άκόμα, πού-
ταν σκλαβωμένα...

Κι' εκείνα, με τα μικρά μάτια τους, άκίνη-
τα, σα νάταν από γυαλί, μεγαλωμένα τώρα ά-
πό έκπληξη, τόσο πολύ, που θάλεγε, πως θα
πεταγόντουσαν έξω απ' τις κόγχες τους, σι-
ώπησαν άπότομα όλα μαζί... Κι' άλλα έσβη-
σαν με το τραγουδί τουςστο στόμα,σαν καμμένα
απ' το φαμάκι της ζήλιας... Κι' άλλα πήγαν
με μαζεμένα τα φτερούγια τους, να κρυφτούν
μέσ' τα τεράσια φανταστικά κλουβιά τους,
για να μην ιδούν αυτό το ξωτικό πουλί, να
μην άκούσουν αυτή την άνείπωτη γλυκαία
μελωδία!..

"Η κυρά γκανούμ τον περιέμενε στον οϊντά
της, ξαπλωμένη ήδονικά στο μαλακό ντιβάνι...
Βαστούσε στο άσπρο, σαν κρέινο, παχουλό κα-
λογραμμένο χέρι της ένα μικρούτσικο καναφι-
νάκι, που το τάιζε ζάχαρη με το στόμα της.
Το πουλάκι μόλις τον είδε, φορτωμένο έτσι απ'
τά πελώρια κλουβιά, τόνα άπάνω στάλλο—τρό-
μαξε φτεροκοπώντας και πήγε να κρυφτή στα
άλαβάστρινα στήθια της κυράς του!..

Κι' αυτή γέλασε απ' την καρδιά της κάνον-
τας να φανούν τα δόντια της, μιά σειρά απ'
άίμμητα μικροαιτάρια!..

—Γι' έχεις λοιπόν, άνθρωπε με τα κλου-
βιά, και σε φοβούνται τα πουλάκια; Κι' ύστε-
ρα τούπε με τη γλυκαία τραγουδιστή φωνή της:

—Σε κάλεσα να φικίσης ένα για το μικρό-
κι μου! Έξεπίτηδες γιαυτό μονάχα! Γιατί τ' άλλ-
λα άδελφάκια του το τσιμπούν και μου κάνει
πόνο να το βλέπω να βασανίζεται έτσι!..

Κι' δ άνθρωπος εκείνος έβαλε όλη τη μα-
στοριά του, για να εδχαριστήση την κυρά—χα-
νούμ. Και τάρερε μόνος του, την ίδια μέρα
κιόλας!..

—Ομορφότερο, κυρά μου, δε βρίσκειται,
κι' αν ψάξης ούλο τον ντουινά!—Της είπε τό-
ρα με μεγαλήτερη περηφάνια, για την τέχνη,
πούέρε να σκλαβώνη τα πετούμενα!..

Κι' αυτή γέλασε πιο δυνατά τη φορά αυτή,
πούκανε χωρίς να το θέλη, να τρομάξη τ' ά-
γαπημένο πουλάκι της!..

—Τι δημοφο, τί άσχημο; Κλουβί έφκιασες, τζάνουμ, για να σκλαβώσης μιιά ψυχούλα!

—'Απ' τή στιγμή εκείνη, που χωρίσθηκε άπ' τό μικρό της φίλο, δέν ήξαιρε καυτή γιατί είχε γιαυτόν τόν άνδρωπο ένα παρόξυνο μίσος!..

Κι' όταν εκείνος κατέβηκε στο δρόμο, για να διαλαλήση πάλι την προμάτεια του, τούπε άπ' τό παράθυρό της τώρα μ' ένα παράπονο, με τή γλυκειά, τραγουδιστή φωνή της, μ' ένα κρυσταλένιο γέλιο.

—'Ανθρωπε χωρίς καρδιά, γιατί σκλαβώνης τά πουλιά;...

'Απ' τήν ήμέρα εκείνη ο Μπαλαί είχε γείνει αλλοιώτικος! Γύριζε χωρίς να διαλαλήση τό πράμα του, σά να μην ήτανε αυτός ο μόνος μάστορας στήν τέχνη αυτή! 'Απ' τό σοκάκι εκείνο δέν ξεκολλούσε και καλά!..

—'Αμάν, Χανούμ!..

—'Έβαλε όλα τά δυνατά του να ξανακλαυδήση, να κάνη με τήν τέχνη του, να βγη έξω στ' άνοιχτό παράθυρο. Και τότες είδε για πρώτη φορά στή ζωή του, πώς είχε λησμονήση τους σκοπούς, που ήξαιραν όλα τά πουλιά του κόσμου! Είχε χάσει τή λαλιά του τήν ίδια!.. Κι' όταν απελπίστηκε να περιμένη κι' έκανε να πάρη τό κατεράμι, π' άνοιγε μπροστά του, φορτωμένος τά κλουβιά του, σταμάτησε, σά να παλάσουν τά γόνατά του.

Μιά φωνή ήφτανε από ψηλά άπ' τό σοράι, από τό ίδιο παράθυρο, με τό ίδιο κρυσταλένιο γέλιο!

—'Ανθρωπε χωρίς καρδιά, γιατί σκλαβώνης τά πουλιά;...

Κι' αυτός σήκωσε τό κεφάλι του ψηλά, τόσο ψηλά, που τό φέσι του, με τήν περήφανη μαύρη φούντα του, τούχε πέση κατά γής! Δέν είδε κανένα! Τό κεφάλι ήταν κατεβασμένο! Κι' αυτός σέ πείσμα έσπασε με τά πόδια του όλα τά κλουβιά του!..

Τήν άλλη μέρα περνούσε μπροστά στο ίδιο σπίτι, ντυμένος γιορτινά, με τά χέρια του δεμένα πίσω στις πλάτες του, σαν ένας άφέντης, που δέν έχει να κάνη τίποτε, και σεργιανίζει πέρα—δωθε! Κι' ή ίδια φωνή, σά να τήν είχαν παραγγελιά, άκούστηκε πάλι, με τό ίδιο κρυσταλένιο γέλιο!

—'Ανθρωπε χωρίς καρδιά, γιατί σκλαβώνης τά πουλιά;...

Τότες, σά να τόν είχε πιάσει ή λύσσα, έβγαλε τό φέσι του, με τήν περήφανη μαύρη φούντα, τούπασε με τά χέρια του με μανία, κι' είπε, δείχνοντας τό προς τό χαρέμι:

— Στείγλα γυναίκα, δέν έχω πλιά κλουβιά!

—'Όλα τά χαλασα, για να σου κάνω τήν καρδιά!.. Σέχασα τήν τέχνη μου, που κλαίδοουσα πρώτα σαν όλα τά έλευθερα πουλιά του κόσμου, κι' αυτά' πουναι σκλαβωμένα!.. Σήκωσε τά δημοφρα μάτια του, γιομάτα από δάκρια, κατά τό

σοράι—Κι' είδε με φόκη κάποιο πράμα, πουταν τή στιγμή εκείνη βαλμένο κοντά στο καφάσι..

—'Ήταν ένα μικρό καταπράσινο πουλί, ο παπαγάλος του χαρεμιού, και τόν κοροΐδευε για τήν τέχνη, πουΐσαιρε να σκλαβώνη τά πετούμενα!.....

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΣ

ΤΑ ΣΦΟΥΓΓΑΡΑΔΙΚΑ

Μπουκάρουν στο λιμάνι μ' δλάνοιχτα πανιά τά σφουγγαράδικά μας άπ' τήν Καρμανιά. Γεμάτα ναι τ' άμπάγια πολύτιμη σοδειά. Μά πλήθος γυναικούλες, γερόντιοι και παιδιά, που μ' άγωνία τό μύλο καταπλημύρισαν ρωτούν: «Ποιοι βουτηχτάδες δέν ξαναγύρισαν;»

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τό σημερινό τεύχος των «Παρασκηνίων», πανηγυρικό του έορτασμού τής Πενήνταετηρίδας του Κωστή Παλαμά στο Μαρούσι, αφιερώνεται άπό τή Διεύθυνση και τή Σύμβαση του Περιοκόδ, στον ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΑ ΠΟΙΗΤΗ, ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ.

—Στις 26 'Οκτωβρίου, του 'Αγίου Δημητρίου, θα γιορτασθούν με όλη τήν έπιστημότητα στή Θεσσαλονίκη τά «Πενήντάχρονα του Κωστή Παλαμά». 'Ο Γενικός Διοικητής Μακεδονίας κ. Καλεβράς διώρισε προς τούτο τή διοργανωτική 'Επιτροπή. 'Ο Παλαμάς υπεσχέθη να μεταβή άντοπροσώπως στή Θεσσαλονίκη άπου και θα μιλήση σχετικά με τήν Ποίηση και τή γιορτή.

—'Από τά Λυρικά του Παλαμά, τά καλύτερα, τ' άριστουργηματικά, είναι ή «'Ανατολή», που άπαγγέλθηκε άπό τόν ποιητή των «Δροσοσταλίδων» στήν πρώτη μουσικοφιλολογική έσπερίδα του Μαρουσιού (1 Σβρίου 1927) και που τή δημοσιεύσαμε σε άλλη σελίδα των «Παρασκηνίων». Σ' ένα άπό τά έρχόμενα τεύχη θα δημοσιεύσουμε τις καλύτερες άπό τις «'Εκατό Φωνές τής Λύρας».

—'Ο Ποιητής του «Τάφου» έγραψε στον Πάνο Ταγκόπουλο για τά «Τραγούδια τής πεθαμένης 'Αδερφής», που δημοσιευτήκανε στο 6ο τεύχος του 1926 και στο τελευταίο των «Παρασκηνίων», τά εξής:

«Τά τραγούδια τής Πεθαμένης άδερφής σπαρχατικά άπό τήν όμορφάδα τους κι' όμορφα άπό τό σπαρτάρισμά τους. Τέτοια ή ζωή..»

ΜΙΑ ΓΙΟΡΤΗ ΣΤΟ ΜΑΡΟΥΣΙ

('Η 'Επιστολή του Παλαμά προς τή Διοργανωτική 'Επιτροπή του έορτασμού τής Πενήνταετηρίδας του, παραχωρηθείσα εθελούως στα «Παρασκηνία» άπου και δημοσιεύεται για πρώτη φορά).

'Αγαπητοί μου Κύριοι

Μιά γιορτή στο Μαρούσι. Γιορτή για ένα ποιητή. Κοντά στον άνοιχτόν άέρα, στο πράσινο τό ίσκιωμα και τό μύρωμα, στο σκαλιστό περίγραμμα των άττικών βουνών, στο ιστορικό χωριό. Δέ λησμονεί ο ποιητής πώς αυτού έζησε, πέθανε και θάφτηκε ο μεγάλος μας Καρκαβίτσας. Ούτε πώς πέρασε αυτού ο ποιητής μέσα στήν ήσυχαστική σκήτη του Κωνσταντίνου Κατοίμπαλη κάποιες ώρες αφιερωμένες θρησκευτικά στή λατρεία του ώραίου ουρανού και του ώραίου στίχου. Και ούτε πώς ένας, άπό τους νέους, τραγουδιστής, ο Πάνος Ταγκόπουλος, παραμερισμένος αυτού, αντιπρόβαλε τήν καθάρια του, σαν τή φωνή του, ματιά στα στραβοκοιτάγματα κοντόφθαλμων κριτικών. Τό Μαρούσι μπορεί να στέκεται σιμώτερα στήν άττική όμορφιά: ο ιερός Βράχος, και με τό μακρινό του ξαγνάντεμα, θα του δείχνεται περισσότερο με τή χάρη μιας ιδέας.

Μιά γιορτή στο Μαρούσι. 'Η προσφορά ενός ειδυλλίου στον ποιητή που μπορεί ν' άπόμεινε σαν ξένος τής δροσιάς και τής άφέλειας τής ειδυλλιακής, μά γνωρίζη καλά να τις θαυμάζη και τις δυο στους Θεοκρίτους και στους Κρυστάλληδες.

'Ο ποιητής κ' εύχαριστεί και συγχαίρει.

Εύχαριστεί για τήν τιμή που του κάνει, βαθυχάρακτη στήν καρδιά του, τό υποχρεωτικό Μαρούσι με τήν Κωνότητά του και τους καθηστικούς και τους περαστικούς του κατοίκους, με τό χορό των γνωστών και των άγνωστων φίλων, με τους εύγενικούς συναδέλφους που θα ήθελαν—ποιός ξέρει—συγκατα-

βατικά να είπουνε δυο λόγια μνημονεύοντας τόνόμα του.

Και μαζί συγχαίρει ο ποιητής, γιατί τό κυριακάτικο τούτο κάλεσμα, τιμητικό στόνομά του, δέν είναι, καλά καλά, παρά τιμής άπόδοση, δεξολόγημα στο λυρικό Τραγούδι: ένας άπό τους πιστούς του είναι και ο ποιητής. Τό τραγούδι δπηρξε κ' εξακολουθεί να ύπάρχη τό μόνο πάθος του ποιητή αυτού, κυρίαρχο, αποκλειστικό, άπό τά παιδικά του χρόνια ίσα με τά γεράματά του.

Στό λυρικό τραγούδι, στή νέα 'Ελληνική ποίηση, που άπό τά χρόνια των Μαρκοράδων και των Τυπάλδων, με τό σύνθημα που έδωκαν οι άώνυμοι ραψωδοί, με τήν τέχνη που τό προίκισαν Κορνάροι, Σολωμοί, Κάλβοι, ξετυλίγεται άγάλια άγάλια, μέρα με τή μέρα' πλουσιόπαροχο, προς τό ύψος.

Και ή πενήντάχρονη, δέν ξέρω πώς, διαλαλημένη γιορτή του ποιητή δέν είναι παρά τό πέρασμα πενήντα χρόνων άπό τόν καιρό που φάνηκε δημοσιευμένο στο «'Αττικό 'Ημερολόγιο» του Ειρηναίου 'Ασωπίου τό Γιούλι στίχοι του ποιητή που είταν τότε δεκαπέντε χρόνων μόλις παλληκάρι. Τό ποίημα εκείνο, ίσως τό έκατοστό άπό τότε που άρχισε να στιχοπλέκη, είταν τό πρώτο σαν έπίσημα τυπωμένο στήν 'Αθήνα, σαν παραδεγμένο με τό κύρος που του έδινε τό σοβαρότερο περιοδικό δημοσίευμα τής εποχής. Δέ λησμονεί ο ποιητής πώς εκεί πρωτοδιάβασε τή «Φανερωμένη» του Βαλαωρίτη και τόν «'Ενωχ: 'Αρδεν» του Τένυσον.

11. 9. 1927

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ΠΕΝΗΝΤΑΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ ΣΤΟ ΜΑΡΟΥΣΙ

Πενήντα χρόνια επίμονης και συστηματικής εργασίας από την εποχή του Ειρηναίου του Ασωπίου (1876) γιορτασθήκανε στο Μαρούσι την Κυριακή το δειλινό, 11 Σεπτεμβρίου 1927. Τρεις τέσσαρις θανμαστές του Παλαμά (και συγκεκριμένα, οι ποιητάι Πάνος Ταγκόπουλος και Θανάσης Κυριαζής, ο μεταφραστής του Πα-

Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ

(Σκίτσο Φ. Δημητριάδου)

αμά στο Έγγλέζικο Γεώργιος Κατσιμπαλής αι ο νεαρός φιλότεχνος Στέφανος Παπουτσιάς) αποφασίσανε να γιορτάσουνε στο ιστορικό γαριό, στον τόπο των Δούηδων και των θανμένων εκεί θαλασσιών λογογράφων— του μεγάλου και αξέχαστου Καρκαβίτσα— τον Ποιητή της Ασάλευτης Ζωής. Μιά γιορτή δηλαδή στον άνοιχτόν άέρα και στού πράσινου πεύκου τού ήσκιωμα.

Μετά την Τρίπολη, την Αλεξάνδρεια, την Κύπρο, τους Έλληνες τού Παρισιού, τού Σικάγου και γενικώτερα της Αμερικής— τού Μαρούσι με τή σειρά του και μ' όλο τού τοπικό χρώμα του και μ' όλη τή λεβεντοσύνη και τού καμάρι των γύρω του Ατικών βουνών, δέχτηκε να προσφέρει τού θυμίαμα τής λατρίας πρὸς τόν Ποιητή Παλαμά.

Η μεγάλη αίθουσα τού Ξενοδοχείου Κρουστάλ, σηματοσολισμένη από τού Σαββατόβραδο, με κόκκινα φλογερά προγράμματα στούς τοίχους:

**ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΕΟΡΤΗ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ
ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ**

πρίμηνε τής Κυριακής τού βασιλέμα, να δεχτή

δους πιστούς στο εὐγενικό εκείνο προσκείμεμα. Σύσσωμος ο Αθηναϊκός τύπος είχε άναγγελλει από μέρες τή γιορτή κι ένα σωρό προσκλήσεις είχανε σταλθεί σε ανθρώπους τών Γραμμάτων, καθηγητές τού Πανεπιστημίου, πολιτευόμενους κ.λ.

Κ' ήρθε ή Κυριακή. Στις 5 ή ώρα, τ' απομειήμερο, παρ' όλη τήν άφύρητη ζέστη, ή σάλα είχε άρχισει να γεμίζει, τόσο πολύ πού κατά τις 5 1/2 δέν υπήρχε θέση εκει μέσα, κι απ' έξω από τού «Κρουστάλ» βρισκότανε ένα πλήθος κόσμου σε πυκνές λουρίδες.

Από τούς πρώτους κατέφθασε ο Πρόεδρος τής Κοινότητος κ. Δ. Μόσχας με τού Κοινοτικό Σύμβούλιον εν σώματι, αντιπρόσωποι τών Κοινοτικών άρχών Κηφισσίας, επίσημος αντιπρό-

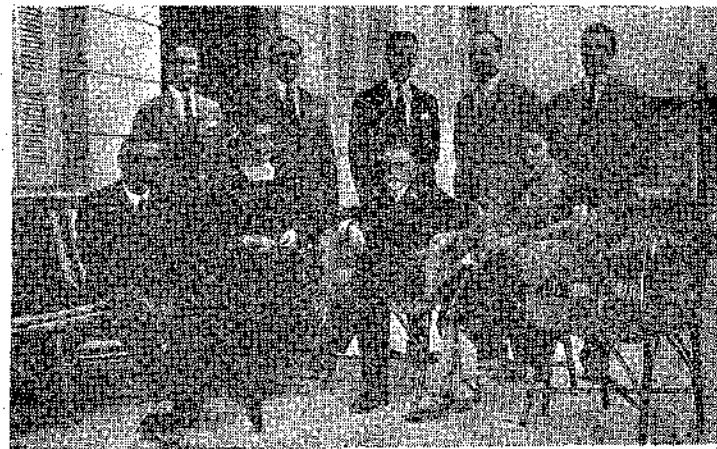
σωπος, (ο έφημέριος κ. Αγ. Λάσκαρης,) τού Μακ. Μητροπολίτου, με έγγραφη πρὸς τούτο έξουσιοδότηση τής Αρχιεπισκοπής Αθηνών, καθηγητάι και δάσκαλοι τών εκει Σχολείων, ο Πρόεδρος τού Γυμναστικού Συλλόγου κ. Πτέρης, ο κ. Σφακιανάκης, Άστυνόμος τού Μαρουσιού, κ. α. Επίσης από τούς πρώτους, ο Βουλευτής Κύπρου κ. Δανίτης και ο βουλευτής Αθηνών και φίλος ποιητής κ. Μιχ. Αρχειρόπουλος. Από τούς λογογράφους μας, πού απαντήσανε στην πρόσκληση τής διοργανωτικής Έπιτροπής, τιμώντας με τήν παρουσία τους τήν τοπική αυτή γιορτή, οι Ν. Λάσκαρης, και Ι. Ζυγομαλάς, ο Καρθαίος, Ρήγας Γκόλφης, Κώστας Παρορίτης (ή καλή αυτή Νουμαδική συντροφιά.) ο Σύλβιος Παπαδόπουλος, ο Γεράσιμος Σπαταλάς και Φώτος Ριοφύλλης, ο εὐγενικός διευθυντής τής «Κηφισσίας» κ. Στέφ. Τζούνας, ο αντιπρόεδρος τής Ένώσεως τών Συντακτών κ. Μίνως Ανδρουλιδάκης, ο διευθυντής τού Πανελληνίου Λευκάματος κ. Χατζηγιάννου και τήν τελευταία στιγμή, κατασταναχωρημένος για τήν άργητάτου, ο Μεσολογγίτης Ποιητής Μ. Μαλακιάσης.

Αλλά ό,τι έδινε χάρη και όμορφιά στην συγκέντρωση αυτή, εΐτανε τά όμορφα μάτια, ή χάρη τών νεανικών κορμιών, όλος εκεινος ο χα-

ραιωμένος ώραιόκοσμος πού είχε άφήσει πρὸς στιγμή τις κοσμικές συγκεντρώσεις τής Κηφισσίας και τού Μαρουσιού για να στριμώχθει και να περάσει μιάν ώρα κοντά στο Βωμό τού Ποιητή Παλαμά. Αν εΐτανε ν' αναφέρουμε ο νόματα Κυριών και Δεσποινίδων πού παρέστησαν στη γιορτή δέ θα μάς έφταναν οι μισές σελίδες τών Παρασκηνίων, — πράγμα πολύ δύσκολο για τήν όλιγοσέλιδη έκδοσή μας.

Στις 5 1/2 ακριβώς ή κ. Υπατία Μαργαρίτου (Άκαστορίδη), μαθήτρια τού γνωστού καθηγητή τού πιάνου Ανθρι Fourlani πού έσημείωσε τελευταία στην Γαλία θριάμβους με τά έργα του, έκανε έναρξη τής γιορτής παίζοντας πρώτα τού Andante spianato τού Chopin και μετά τού Preludium τού Καλομοίρη από τούς Γάμβους και άναπαίστους τού Παλαμά. Ύστερα εΐπε λίγα σεμνά λόγια ο Στ. Παπουτσιάνης, τραγούδησε ο νέος βαρύτονος κ. Άνδρέας Γιαταγάνας και κατόπιν ανέβηκε στο βήμα, σκεπάζοντας τού σαν ένας τεράστιος όγκόλιθος, ο άγαπητός γιός τού μεταφραστή τών Ρουμπινιάτ κ. Γιώργος Κ. Κατσιμπαλής. Με δλοκάθαρη κείνο τού δειλινό τή βροντόχη άλλωστε φωνή του, διάβασε τού γράμμα τού Παλαμά, τού δημοσιευόμενου σε άλλη σελίδα τών «Παρασκηνίων» και άπευθυνόμενος πρὸς τή Διοργανωτική Έπιτροπή. Θεμα χειροκροτήματα καλύψανε τού τέλος τής επιστολής. Κ' ύστερα από μιά μικρή άνάπαυλα, ανέβηκε στο βήμα, κατ' αντίθεση πρὸς τόν Κατσιμπαλή, αδύνατος, χλωμός και κατασυγκινημένος, ο λυρικός ποιητής και πολύτιμος συνεργάτης μας κ. Πάνος Δ. Ταγκόπουλος, πού μέσα σε πυκνά χειροκροτήματα άρχισε να πλέκη τού εγκώμιο τού μεγάλου μας Παλαμά, τόν Πανηγυρικό τής ήμέρας.

Η διάλεξη αυτή, πού κράτησε με όλη τή

Ο Παλαμάς μετά τής οικογενείας Παπουτσιάνη, τού κ. και τής κ. Η. Ταγκοπούλου, τού κ. Γ. Κατσιμπαλή και τού κ. Στ. Τζούνα στην βεράντα τής βίλλας Παπουτσιάνη, κατά τήν επίσκεψη του στο Μαρούσι.

συντομία τής τρία τέταρτα τής ώρας, στράφηκε γύρω στην κοινή αντίληψη ότι ο Ποιητής τού «Δωδεκάλογου» και τών «Βωμών» είναι

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
(Σκίτσο Άντ. Πρωτοπάτη)

σκοτεινός και άκατανόητος ποιητής. Με σιγά σιγά πειστικών επιχειρημάτων, με ζωηρές άπαγγελίες τραγουδιών από τόν Τάφο, τούς Κιημούς τής Διμνοθάλασσας, τήν Ασάλευτη Ζωή (Έκατό Φωνές τής Αύρας) τήν Πολιτεία και Μοναξιά, τούς «Βωμούς», κατόρθωσε όχι μόνο ν' ά-

νατρέψει τή σφαλερή αυτή αντίληψη και να δείξη πόσο άπλός κ' εδκολονόητος είναι ο Παλαμάς ως Ποιητής αλλά και να συναρπάση και να συγκινήση τού ακροατήριό του. Στις άπαγγελίες τόν συντρόφευε και ή Δ)δα Χριστίνα Χατζηγιάννου, μαθήτρια τής Δραματικής στο Ώδειο, πού κατάφερε να ζωηρέψη με τού θείο τού λόγου χάρισμα τή «Βραδυή Φωτιά» από τήν Πολιτεία και Μοναξιά» κ' εΐνα δυό ποιήματα από τόν Τάφο (Άφκαστο κ. δολόλιστο κ.λ.)

Τού τέλος τής δμιλιαστού κ. Πάνου Ταγκοπούλου, πού εΐτανε συγκινητικώτατο γιατί ο νέος ποιητής άνομήθησε τού στενό σύνδεσμο τού Πα-

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΛΙΓΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Η ΛΗΞΑΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ

Καιρός πολλές έχει περάση που δεν είπαμε τίποτε για το θέατρο και από το περιοδικό αυτό που γεννήθηκε «Θεατρικό» δεν απέμεινε σχεδόν τίποτε άλλο που να μας θυμίζει τη σκηνή παρά μονάχα ο τίτλος του.

Θα σάς παρακαλέσω να μη φαντασθήτε πως η σιωπή αυτή προήλθεν από αμέλειαν ή αδιαφορία· απλώς ήταν η σιωπή που κρατούν μέσα σε θλιμμένο σπίτι για να μη θυμήσουν σε πονεμένους συγγενείς αγαπητό πεθαμένο.

Μά και τι είχαμε και τι μπορούσαμε τώρα πειρά να πούμε. Μάταιος κόπος. Υπάρχουν χώρες που δε δήποτε κ' αν γραφή και σ' οποιοδήποτε φυλλαδάκι, θαύρη τη μερίδα εκείνη στην οποία θα κάμη εντύπωση και θα το λάβη υπό σημείωση. Έδώ δε κ' αν πής, δε κ' αν γράψης, δε κ' αν κάνης, θα πάγη χαμένο ή θα προκαλέση κοροϊδευτικά μειδιάματα. Πιστέψτε με που σάς το λέγω, η γωνιά αυτή που ζούμε είναι επικατάρατη, πως αλλιώς να εξηγήση κανείς τα παράδοξα που μας συμβαίνουν; Άλλου όταν είσαι ζωγράφος, ποιητής, γλύπτης, μουσικός, ήθοποιός, θα πώς να βρής ανθρώπους σαν κ' έσένα, θα κουβεντιάσης μαζί τους, θα συνεννοηθής, θα βρήςτε κ' άλλους απ' έξω που ν' αγαπούν την τέχνη και όλοι μαζί με αγάπη, εμπνευσμένοι από το ίδιο ιδανικό, θα φροντίσετε, θα εργασθήτε για την τέχνη σας και θα την προαγάγετε και θ' αναδειχθήτε. Έδώ μένετε ολόμνηστος κανένας δεν υπάρχει γύρω σου· αυτοί που λέγονται συνάδελφοί σου σε μισούν ή σε κοροϊδεύουν· πάντως μεταξύ σας δεν είναι δυνατόν να υπάρξη συνεννόησης. Το είπαμε και άλλοτε μεταξύ των καλλιτεχνών, των ήθοποιών προ πάντων, θα έπρεπε να υπάρξη αδελφική αγάπη· αυτό όμως θα ήταν αποτέλεσμα ιδιαίτερης καλλιτεχνικής αγωγής και από μας δυστυχώς λείπει ακόμη και η ανθρώπινη.

Και κάτι άλλο ακόμη: εδώ δεν αρκεί να είσαι καλός στη δουλειά σου· αυτό είναι το τελευταίο και που θα σ' οφελήση και λιγώτερο· εδώ, μάτια μου, ο καλλιτέχνης πρέπει νάχη πρώτα άλλες μυστηριώδεις ιδιότητες τις οποίες όμολογώ δεν κατόρθωσα ακόμη να διευκρινίσω και

κατόπι έτσι για γούστο να είναι και λιγάκι ζωγράφος, ή γλύπτης, ή μουσικός, ή ήθοποιός και ασφαλώς θα γίνη μέγας· αλλοίμονό σου όμως αν είσαι μόνον καλλιτέχνης· θα καταντήση να ξεχάσης να μιλάς γιατί δεν θα βρεθής άνθρωπος να σου πη καλημέρα...

Για το κοινόν δεν πρέπει νάχουμε και πολλά παράπονα. Πάντως το κοινόν είναι πολύ καλύτερο μας. Φίλος μου, αποσυρθείς από το θέατρο, μου έλεγε κάποτε: «Δεν ξέρεις τι ευγένεια, τι καλή συνεννόησης υπάρχει έξω στην κοινωνία...» και ασφαλώς θα είχε δίκιο ο άνθρωπος. Όλη η υωμαίικη μόρτικη εξυπνάδα, όλο το θράσος, όλη η κακοπιστία και άσυνεννοησία έχουν κατασταλάξη σ' αυτό που σήμερα λέγεται θέατρο. Αυτά τα γράφω με πόνο και βέβαια ξεχωρίζω τους λίγους εκείνους που στέκονται δά στη γωνιά και μάταια ζητάνε κάποιον έλπίδα, γενικά όμως η αλήθεια είναι μία: από θέατρο είμαστε πίσω τουλάχιστον κατά πενήντα χρόνια.

N. Π.

Η Έπαγγελματική Σχολή Θεάτρου. Έδωκε μερικώς παραστάσεις κατά τις οποίες φανερώθηκε μια καλή προσπάθεια, ευσυνειδησία και επιμέλεια, άλλ' επειδή στο θέατρο το ανθρώπινο υλικό είν' εκείνο που λογαριάζεται περισσότερο, με στενοχώρια παρατηρούμε ότι απ' αυτή τη μεριά δεν είδαμε τίποτε παραπάνω από τας συνήθεις ερασιτεχνικές επιδείξεις. Αυτό δεν πρέπει να λυπήση εν τούτοις κανένα· η Σχολή εθροίσεται ακόμη στα πρώτα της βήματα και δεν παύουμε να περιμένουμε πολλά απ' αυτήν.

Αί δύο πρωταγωνίστρια της 'Ελληνικής σκηνής κατά την λήξασαν περίοδον μās έστέρησαν της παρουσίας των, αποσυρθείσαι στο έξωτερον προς ανάπαυσην. Άς ελπίσουμε ότι τώρα που επανήλθον θα μās αποζημιώσουν.

Η Κα Κοινοσύλη έδωκε, επανελθούσα, μία μεγάλη παράσταση με την «**Εκάβη**» και βεβαίως είναι αξία παντός επαίνου διὰ τούτο. Καλόν θα ήτο να καθιερωθής το σύστημα αυτό των μεγάλων εν υπαίθρῳ παραστάσεων εις τόν τόπον αυτόν όπου, ως λέγεται, εγεννήθη η τραγωδία.

Η Κα Κυβέλη επανελθούσα επίσης ήρχι-

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΛΕΠΕΝΙΩΤΗΣ

Ο κ. Λεπενιώτης εκλεγείς προ εξαμήνου Γενικός Γραμματέης του Σωματείου 'Ηθοποιών έκαμε θαύματα. Μπορεί να πηκάνεις ότι μπορούμε να ελπίζουμε ότι θ' αναγάγη το Σωματείο εις την περιωπήν του του άρμόζει.

«Τα Παρασκήνια» πρότεινουν όπως ο κ. Λεπενιώτης παραμείνη εις την θέσσην αυτήν επί μίαν τετραετίαν τμής ένεκεν.

σε τις παραστάσεις της με το «Ρομάντσο». Ελπίζουμε ότι προσεχώς θα έχουμε την ευτυχία να την ιδούμε και σε κανένα από τους μεγάλους ρόλους της.

Ο κ. Παπαϊωάννου, στο θέατρόν του, κατόπιν μερικών επαναλήψεων παλαιότερων έργων, ανέβησε και εξακολουθεί να παίξη την «Μίσσ' Τσάρλεστον», όπερέτταν του κ. Σακελαριδου έκα λιμπρέττου του κ. Δεβάρη. Η μουσική του έργου ξεφεύγει την φοράν αυτήν από τας συνήθη γλυκανάλατα μοίβα με τάσεις και αξιώσεις ανωτέρουκάπως επιπέδου. Το λιμπρέτο καλό.

Η Κα Λαουτάρη έπαιξε και έτραγουδησε με τέχνη

Ο Κος Τριχάς πολύ διασκεδαστικός.

Ο Κος Μακρής, ο νεαρός και πρωτόβγαλτος τενόρος, είχε μίαν δημιουργίαν αξιοζήλευτον.

Ο κ. Αργυρόπουλος, εξακολουθεί πάντοτε να παίξη τις νόστιμες φάρσες του κατά τόν ιδικό του νόστιμο τρόπο· φέτος έπαιξε και τή σατυρική κωμωδία «Ψωροκόσταινα» του κ. Π. Χόρν, που ήρесе πολύ γιατί ήταν άρκετά έξυπνη και διασκεδαστική.

Η Όπερέττα Οικονόμου, αξία παντός επαίνου διότι μās έπαρουσίασε σκηνοθεσίαν και έργα που δεν μās είχαν συνηθίσει μέχρι σήμερα· οι άλλοι όπερετικοί θίασοι μπορεί να πη κανείς ότι ο κ. Οικονόμου εις το είδος του είναι σχεδόν μοναδικός.

Εις το 'Ιντεάλ, από την επιθεώρησιν του κ. Αργιάτση, παίχθηκε η επιθεώρησιν των κ. κ. Δραγάτη και Αργυροπούλου «Μπουμπονιέρα», γραμμένη με πολύ γούστο και άνεβασμένη με μεγάλην επιμέλειαν. Εις την επιθεώρησιν αυτήν έθροιάμβευσεν η Κα Ζαζά Μπουλάντη, κυριαρχήσασα με την χάριν και την ζωήν της απ' άρχής μέχρι τέλους του έργου.

Εις το θέατρον «Κυβέλης», ο θίασος Πατρικίου-Δράμαλη τροφοδοτούμενος εις έλαφρά μουσικά έργα από ομάδα συνεταιρισθέντων συγγραφέων, είχαν άρκετάς επιτυχίας.

Ο θίασος του κ. Μουράνι άνάμεισ' από τας «κορδόνας» και τούς «γλεντιζόδες» του έπαιξε κ' ένα δυό υποφερτά έργα Πάλι καλά· τί άλλο να πής αφού δεν μπορούμε να έχουμε και μεγαλειότας απαιτήσεις γιατί, σου λέει ο άλλος, δεν μπορούμε να ζημιώνουμε.

Αυτά έγιναν κατά την λήξασαν Θεατρικήν εποχήν.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ

Με την εδκαίρια που δημοσιεύτηκε στο «Φαντάζιο» ένα νόστιμο άρθράκι για τας τυπογραφικά λάθη, διορθώνουμε μερικά που ξεφύγαν σε διβλία μας, και που υπάρχει κίνδυνος ίσως μετά θάνατο ν' ανακαλυφθούνε από τούς... μεγάλους του τόπου κριτικούς.

Α) Στο «Λυρικά» σελ. 30 να διαβαστεί ο στίχος:

«Κρώζει το δούμοιρο πουλι
του Πάνου και φωνάζει»,

επως είναι το σωστό και δημοσιεύτηκε στο «Νουμά»:

Κρώζει το δούμοιρο πουλι
του Πόνου και φωνάζει»

εσο κι αν λέγεται ο Ποιητής, κατά διαβολική τύμπωσση. Πάνος!

Β) Στο ίδιο διβλίο, σελ. 41, αντί:

Στο θράχο επάνω η κυκλαμιά
τά κλώνια εταν λιγά
να διαβαστεί:

Στον θράχο επάνω η κουμαριά
τά κλώνια εταν λιγά,

που είναι το σωστό, πρώτο γιατί το συμπαθητικό λουλουδάκι του φθινόπωρου δεν έχει κλώνια και δεύτερο, γιατί όπως φαίνεται από τη σύνδεση του τραγουδιού, ο Ποιητής είχε υπ' όψη του το δράμα του Υμηττού, 'Αστέρι, όπου οι κουμαριές με τα ρεβίδια παρουσιάζουν το πιο υπέροχο σύμπλεγμα, κατηγορώντας έτσι ταιριασμένα ως τις πλαγιές της 'Αγίας Παρασκευής, στο δρόμο του Μαραθώνα.

Ο τυπογράφος παρασύρθηκε από το προηγούμενο ποίημα που φέρνει τον τίτλο «Κυκλαμιά».

Το τετράστιχο είναι ως εξής:

«Στο Βράχο επάνω ή κουμαριά τα κλώνια όταν λυγιά καθώς περνάει τ' αγέρι, σκύβει στο ρεβίτι τάλικο να περ πώς δεν τραγιά μαύρος καημός; δ, τι' άγγιξε το περσιό το μεσημέρι».

β) Και το σπουδαιότερο: Να φύγουμε, για όνομα του Θεού, από τις κορφές του Υμηττού, («Πρόξες») κάτι μεγαθήρια της 'Αποκάλυψης, τα καπλάνια, όσο κι αν τα ένώνει ο Ρήγας Φερραίος στο στίχο του «Μυροβουνιού καπλάνια κι 'Ολύμπου σταυραετοί» Δεν μπορώ να πετάνα τα καπλάνια (είδος λεοπαρδαλής) με τους πετρίτες και τ' άλλα φτερωτά του βουνού!

Με τα παραπάνω πλουτίζονται άρκετά οι τυπογραφικοί μαργαρίτες!

Π.Τ.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κώστα Παρορίτης

«Οι Δυο Δρόμοι»

(Ρομάντζο. Έκδοση της Συναμοσπονδίας των Έλλήνων εργατών του Λεκάγον. Σελίδες 243. 'Αθήνα 1927. Τιμή δραχ. 30)

Ο Παρορίτης είναι ο εισηγητής του Κοινωνιστικού ρομάντζου στον τόπο μας. Ένας τίμιος, ένας εδουναίδητος εργάτης του Λόγου που προσπαθεί να δαμάσει ένα ύλικό σκληρό, ακατέργαστο, να το ρυθμίσει και να το υποτάξει σε ό,τι λέμε νόημα της Τέχνης. Χτυπάει την αμάθεια, την πρόληψη, τις κοφίτες καθυστερημένες ιδέες, τη σαπίλα των σημερινών κοινωνικών συστημάτων, εδαγγελιζόμενος ένα καλύτερο Αύριο για όλη την ανθρωπότητα. Φέρνει με συμπόνια κοντά στην πονεμένη καρδιά των δυστυχισμένων κι από και μέσα παίρνει και ζωντανεύει τους πόνους της εργατιάς, τους καημούς και τα χτυποκάρδια της. Το έργο του είναι κοσμογονικό. Ο Παρορίτης ένας συγγραφέας, που ανοίγει δρόμο σε μια γνή παρθένα,

προσπαθώντας να δώσει στο χάος μορφή—καθώς σημειώνει και ο ίδιος στη σελίδα 139 του καινούριου ρομάντζου του.

Η προσπάθεια αυτή του Παρορίτη δεν αφήνει ασυγκίνητη την πρωτοπορεία έκσινη των Λογογράφων μας που πιστεύουμε σ' έναν κόσμο καινούριο που μέλλεται ν' άρθει για ν' ανατρέψει τη σημερινή άδικια που βασίλευει με το ξεχώρισμα των ατόμων σε τάξεις. Η κριτική της ρουτίνας πολλές φορές έρχεται αντιμέτωπη προς το έργο αυτό. Το χτυπάει με λύσσα, το καταδικάζει ως έργο κατώτερης Τέχνης, γεμάτο κήρυγμα, έργο με θέση κτλ. Η μεγάλη όμως καρδιά της μάζας, που υποφέρει, πονεί και στενάζει, το άγκαλιάζει, το χαίρεται σαν ένα πλάσμα δικό της, μιζ στάλα αιμάτινη από την κόκκινη φλογερή άρτηρα της. Και αυτή είναι η νίκη του συγγραφέα—του Αντρέα Κράλη, όπως μας προσηγορεύεται τόσο συμπαιθνικά ζωγραφισμένο στους «Δυο Δρόμους».

Ο τίμιος, ο ριψοκίνετος, ο άγνος ιδεολόγος, —ο άνθρωπος και ο συγγραφέας του «Μεγάλου Παιδιού» μζ; γεμίζει την ψυχή περηφάνεια και μζς κάνει να περπατάμε με το μέτωπο ψηλά—γιατί τέλος πάντων βλέπουμε κ' εδω πως «ή γή της παιδρας ποροκαλλέας», δεν κίτται μόνον από ανθρωπάκηδες των Γρυμμάτων, μικροαρριβίστες και μικροεπιτήδειους, αλλά κι από μια μερίδα ξοπηγμένων λογογράφων που αυτή κάπως, με τις ήρωικές της προσπάθειες, εξχνίζει την άπρόρητη έμποροκαπηλεία της Τέχνης. Γι' αυτό κάθε έργο του Παρορίτη το λογαριάζουμε και σαν ένα έργο δικό μας, κάτι που θγαίνει μέσα από των προλεταρίων τη δατανισμένη ζωή,—μια σελίδα που κ' έμεις τη ζήσαμε χωρίς να έχουμε ίτως τη δύναμη να της δώσουμε τη μεγάλη πνοή.

Δυο δρόμοι ανοίγονται μέσα στο σημερινό χάος. Του Αντρέα Κράλη και του Φλαμπουρά. Ο δρόμος του Χιές—ο εύκολοπάτητος, ο χαραγμένος από το διάδα τόσων αλώνων, κι ο δρόμος του Αύριο—ο άχάραγος, ο δύσκολος, που φέρνει έμως ψηλά σ' ένα ξάγναντο, πλημμυρισμένο από φως, ήλιο και κλωστήνη. Ποιός από τους δυο θα τραβήξει περισσότερους στρατοκόπους; Ποιός θα νικήσει στην αναμενόμενη σύγκρουση; να ή θέση του καινούριου ρομάντζου.

Έμεις που πιστεύουμε σε μια νίκη της δικαιοσύνης ενάντια της άδικίας, της αλήθειας ενάντια της ψευτιάς, βλέπουμε μακρύτερα κι από το τραγικό φινάλε της αιματηρής ιστορίας που μζς προσηγορεύει ο Παρορίτης—όσο κι αν συμφωνούμε και στις παραμικρές λεπτομέρειες με το συγγραφέα. (Ο Μπόμπας—αντιπροσωπευτικός τύπος των σημερινών ντερεσολόγων της 'Ιδέας). Βλέπουμε στο τέρας του 'Αγώνα, το γρήγορο, το μοιραίο, το αναπόφευκτο, από ανάγκη ιστορική, από ανάγκη άκρόμη αυτής της ζωής. Και πιστεύουμε πως μόνο με τέτια έργα (σαν του Παρορίτη) μπορεί να

χυθεί μια νέα πνοή στη Λογοτεχνία μας, τη δίχως πίστη, δίχως ιδανικά σήμερα, τη στερημένη από το δημιουργικό παλμό των πρώτων χρόνων του Δημοτικιστικού 'Αγώνα.

Γιώργου Α. Βαλαδάφου

«Όσοι ζήσουν»

(Θεσσαλικά Διηγήματα με πρόλογο του κ. Παύλου Νιρβάνου, και με σκίτσο στο εξώφυλλο από τον ίδιο το συγγραφέα. Σελ. 120. 'Αθήνα 1928 Δρ. 25.)

Αυτές τις μέρες κυκλοφόρησε ένας τόμος διηγήματα του φίλου ζωγράφου κ. Γιώργου Α. Βαλαδάφου. Έμπνευσμένα από τον τόπο του, κλείνουν μέσα τους ένα βαθύ ανθρώπινο πόνος, που θερμαίνει όλες τις σελίδες του διβλίου και σαν ένα πικρό καταστάλαγμα, τον Οίκο, το μεγάλο αυτό δημιουργικό αίτημα, που ξεχωρίζει πρώτα απ' όλους τους 'Ρώτους διηγηματογράφους. Μέσα σ' αυτά ζουν και παλαίβουν με τη Μοίρα τους οι φτωχοί κολλοί, οι «σκλάβοι της γής», οι Νεοέλληνες αυτοί Μουζικαί, όπως ο ίδιος τους γνώρισε στον άπεραντο, κατακαυμένο Θεσσαλικό κάμπο. Δείχνουν μια μεριά της δυστυχισμένης ζωής τους, ίσως την πιο χαρακτηριστικότερη για μζς. Η τέχνη του κ. Γιώργου Βαλαδάφου μζς κάνει να τους συμπιθήσουμε μζδες τις ανθρώπινες άδυναμίες, που έχουν στα κατάδα της ψυχής τους και τις κληρονομικές άμαρτίες τους, και να συμμερισθούμε όλοτελα τον πόνο τους. Κι αυτό είναι, θαρρούμε, το μυστικό του άληθινού τεχνίτη. Μζδες τις χαρακτηριστικές άπραιτητες λεπτομέρειες που μαζεύει με προσοχή γύρω από την εσωτερική δράση των ήρώων του, το ανθρώπινο ύλικό του, ίσια ίσια να κερδίσει απ' τ' άλλο μέρος συμπληρώνοντας έτσι τον όγκο, που ύφάνουν τα κύρια πρόσωπα του διηγήματος μέσα στο πλήθος αυτό των μικρολεπτομερειών.

Ο νέος αυτός διηγηματογράφος, που πρωτόφάνηκε από τις στήλες των «Παρασκηνίων», έδειξε άκόμα μια φορά, πως ή ήθογραφία μζλα τα στενά όνορα που κλείνει, θάγει πάντα μια ανεξάντλητη πηγή ζωής για έναν καλό παρτηρητή. Οι τύποι, που μζς παρουσιάζει με τη ζωντανή μορφή τους, έχουν και το πριμιτιφ που πολύ μζς συγκινεί με την απλότητά τους. Κι αυτό είναι μια άπάντηση σ' εκείνους, που ζητούν σώνει και καλά να υποτάξουν όλα στο «κόμμα του κοσμοπολιτισμού»!..

Χωρίς θέβαια, να έχουμε καμιάν άπαίτηση από τους Νεοέλληνες διηγηματογράφους να ντύνουν τους ήρωές τους με το «έθνικόν ένδυμα», τη «λερή φουστάνελλα», θά θέλαμε ως τόσο ή ήθογραφία, το είδος αυτό του 'Ελληνικού διηγήματος να μείνει ανέπαφο. Έχει πιά καθιερωθή στη φιλολογική ζωή του τόπου μας,

σαν μια ίερή παράδοση, πρώτα απ' όλους απ' τον άλησμόνητο Παπαδιαμάντη. Και το πνεύμα αυτό του «τοπικισμού» θά λέγαμε, είναι ανάγκη να καλλιεργηθ με άγάπη απ' όλους τους συναδέλφους μας, όπως γίνεται σδλα τα μέρη του κόσμου. Γιατί ως το καταλάβουμε καλά, τότε μόνον θά γνωρίσουμε τους ξένους όταν θά μάθουμε καλά το στίτι μας, δηλαδή τον έαυτό μας.

Από τα συγκινητικότερα διηγήματα της σειράς, το καλύτερο, κατά τη γνώμη μας, που μζς φέρνει άμυδρά στη σκέψη, τη Σειρηνοΐδα του Ντ' Ανουόντιο (Τζοκόντα), είναι ή «Βιρδιλίτσα» που πρωτοδημοσιεύτηκε στα «Παρασκηνία» (Τεύχος 12 του 1926). Γεμάτη λυρισμό, με κάτι στροφές σαν από μυρολόι: «Μεγάλωσαν, βάλι μου, τα στάχυα. Ποιός θά μπή να τα θερίσει. Τα γόνάτα μου τρέμουν. Δέ θα σισούν. Πονούν σα να μπαίνουν σε χέρσο χιράφι απ' άγκάθι...», διαβάζεται σαν ένα καλογραμμένο πεζό τραγούδι. Επίσης άρτια διηγήματα το «Όσοι ζήσουν», ή «Καταραμένη», το «Λαδάκι της 'Εκκλησίας», το «Φίδι του Σπιτιού». Περιμένουμε και τ' άλλα, που μζς αναγγέλλει.

Μερική παρατήρηση θά είχε να κάνει κανείς στο ύφος και ειδικότερα στη γλώσσα του συγγραφέα. Μεταχειρίζεται ιδιωματισμούς (άκοσας, τ' αποώρας κ.τ.λ.) έχει όπου ύπάρχουν πανελλήνιοι τύποι της δημοτικής κ' έτσι σκληραίνει άρκετά το ύφος του, το παρουσιάζει ακατέργαστο, πρωτόγονο και άλύγιστο σε πολλές μεριές. Δίγη καλή θέληση και μελέτη προπαντός θά ύφελούταν σε πολλά τον άγαπητό μας πεζογράφο. Έχει άλλωστε τόσα σπάνια χαρίσματα, όπως είδαμε.

Γουίλιας Περσάκη

«Διηγήματα»

(Έκδοτικός Οίκος 'Αγών—Παρίσι 1927. Σελ. 187. Τιμή βιβλίου Δρ. 30.)

Τριάντα διηγήματα της κ. Γουίλιας Περσάκη, γνωστής στους ανθρώπους των Γραμμάτων από το «Νουμά και τον Πυρτό» που πρωτοδημοσίεψε έργα της. Κύριο γνώρισμά της ή απλότητα, ή καθρή διατύπωση, το ύφος το στρωτό και λαγαρισμένο. Ίίποτα το δατανισμένο και το περιζήτητο. Ζωγραφίζει με άνεση τύπους λαϊκούς της 'Αθήνας, το Σωκράτη, το Γιαννικό, το Μαργαρίτι, και δείχνει συμπόνια για τα δυστυχισμένα πλάσματα που έτυχε να συναπαντήσει στο διάδα της. Μερικά διηγήματά της (ή Γερμανίδα κ' ή "Αλτα, λ. χ.) παίρνουν τον τόνο της ρυθμικής πρόξας και διαδάζονται πολύ εύχάριστα. Το ύφος της κ. Περσάκη—το ξαναλέμε—είναι άνετο, δεν κουράζει, θέλγει κ' εύ

χαριστεί. Ως θέλαμε να συστήσουμε σε μερικούς νεκρούς διηγηματογράφους την ανάγνωση αυτού του βιβλίου. Πολλά θά είχαν να ωφεληθούν.

Δημητρίου Γουζέλη

Ο «Χάσης»

(Κομοδία ή σκηναι Ζακυνθίου βίου εις πράξεις τέσσαρας. Έκδοσις Έφημ. «Ελπίς» Ζακύνθου. Έκτύπωσις Δ. Πετσουλή Μιλτιάδου 1. Αθήναι. Σχήμα 87ος, σελ. 141. Τιμή δοχ 30).

Η σπαρταριστή ήθογραφία του Γουζέλη, ο Χάσης, ξεναγήθηκε από την «Ελπίδα» της Ζακύνθου σε καινούρια, λαϊκή κάπως έκδοση, συμπληρωμένη με βιογραφικά και γραμματολογικά σημειώματα και μ' ένκ πλουσιώτατο και απαραίτητο για τις πάμπολλες Ιταλικές λέξεις, λεξιλόγιο. «Ο, τι να πει κανείς γι' αυτό το ιστορικό έργο είναι λίγο. Έχουμε γραφτεί τόσο και τόσα, από την εποχή που ο Ξανόπουλος είπε ότι ο Χάσης είναι ο αιώνιος τύπος του Ζακυνθινού. Ίσα με τώρα που τ' ανασκευάζει, για το φέβ, έννοείται, των... Ιουδαίων! Κάθε βιβλιόφιλος και κάθε διανοούμενος όφείλει να τον διαβάσει και να τον έχει στη βιβλιοθήκη του.

ΔΗΜΟΣ ΣΓΡΩΤΟΣ

ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Αναγέννηση». Μηνιαίο περιοδικό. Φιλοσοφία — Επιστήμη — Τέχνη — Παιδεία. Διευθυντής: Δ. Γληνός. Έκδότης: Α. Ι. Ράλλης, δδός Ευρυπίδων 6. Αθήναι. Στο διπλό τελευταίο τεύχος (11 και 12) συνέχεια της μελέτης του Άλκη Θρούλου για το Δημοτικό Γραγυδι. Του Κλ. Παράσχου για το ελληνικό έργο του Ζην Μωρεάς. Διακώφηση της νέας διοικητικής έκτροπής του Εκπαιδευτικού Όμίλου. Salpatores Dei — Ασκητική: αξιόλογη φιλοσοφική μελέτη του Ν. Καζαντζάκη. «Η θεωρία της σχετικότητας του Αϊνστάϊν» μελέτη του καθηγητή του Πολυτεχνείου Άρ. Οικονόμου. «Ψυχανάλυση» του Κ. Σωτηρίου κλπ. κλ. Η «Αναγέννηση είναι το σοβαρότερο περιοδικό, γραμμένο πέρα ως πέρα σε αυστηρή δημοτική γλώσσα.

«Νέα Έσεία». Δεκαπενθήμερο λογοτεχνικό περιοδικό. Διευθυντής: Γρ. Ξερόπουλος. Έκδότης: Ι. Δ. Κολιάρης, Σταδίου 44. Στάξ φυλλάδια 8 και 9 δημοσιεύθηκε το άριστουργηματικό πρώτο κεφάλαιο «Τά πρώτα χρόνια» από τις ανέκδοτες βιογραφικές αναμνήσεις του Κωστή Παλαμά. Στους αριθμούς 9 και 10 μία σημαντική μελέτη για τη «Στοιχουργία του Σολομού» του Γερ. Σπαταλά. Στά φυλλάδια 10 και 11, Φάσκολος, Φάσκολος. και τράβα κορδέλλα. Πληθώρα ύλης όπως πάντοτε με πόση σαφούρα Θεέ μου! Στά ποιήματα προπαντός. Από

ένά και μόνο ποίημα, ΑΝΑΜΟΝΗ, ξεχωρίζουμε έκφράσεις σαν αυτές: καλπίζουν νέφη έρεθισμένα, μέσ στην άμφιβάλη νοτιά, κ' έτσι γεμάτη άδημο-νιά, στην θπουλη άκροθαλασσιά, με δέος θανάτου στην καρδιά, καρτερώ... μιάν εδδια λέξη να μου πούν. Μά γιατί αυτή ή καινούρια μανία βιάπ, μερικούς νέους μας ποιητές να υποδύονται στά ποιήματά τους τη γυναίκα; Μήπως ή επίδραση του Καβάφη άρχισε να ξεπεκείνεται και πέρα από τα όρια της γλωσσικής και στιχουργικής άκαλαισθησίας;

«Νεοελληνικά γράμματα» Μηνιαίο Περιοδικό. Διευθυντής: Γιάννης Μουρέλλος, Ηράκλειο-Κρήτη. Βιβλίο δέκατο 'Ιούλιος. Διηγήματα των κ. κ. Βελ. Φρέξη και Γιάννη Μουρέλλου. Μία καλογραμμένη μελέτη του άρχιτέκτονα Δ. Κυριακού «Σκέψεις στη Θεραπευτική Αρχιτεκτονική.» Ποιήματα: Μ. Άναστασιου, Ν. Καζαντζάκη, Μ. Πετρίδη, Θρ. Σταυράκη. Έκλεχτές μεταφ. άσεις, Σημειώματα κλπ. Τα Νεοελληνικά Γράμματα, είναι ένα τρανό δείγμα του τι μπορεί μία λιγοστή συντροφιά με θέληση.

«Libre» Διεύθυνση: Monsieur le Professeur Louis Roussel, Faculté des Lettres, Montpellier, Hérault France. Βγαίνει κάθε δυό μήνες σε διπλό τεύχος. Έγγράφεται κανείς συνδρομητής για όσα τεύχη θέλει. Τιμή κάθε τεύχους φράγκα γαλλικά 1,60. Είναι το απαραίτητο περιοδικό για όσους ενδιαφέρονται και παρακολουθούν τα νεοελληνικά γράμματα. Κρίνει όλα τά βιβλία και άσχολείται με όσα ζητήματα άφορούν τη νεοελληνική κίνηση. Το τελευταίο τεύχος Αύγουστου-Σεπτεμβρίου περιέχει: Ένα άμερόληπτο άρθρο για τις Δελφικές Έορτές. Βιβλιοκρισίες για τις τελευταίες ποιητικές και διηγηματικές συλλογές. Όλόκληρη κριτική άνάλυση ενός ποιήματος του Καβάφη. Ένα θαυμάσιο ξετίναγμα του βιβλίου της κυρίας Η. Άργυροπούλου — νεοφάσισης άριστοκράτισσας στη γλωσσική θεωρία των «αϊθουσών» του κ. Χατζιδάκη. Το σημαντικώτερο όμως άρθρο είναι εκείνο που άσχολείται με τη γκασιτή φυλλάδα του κυρίου Ψυχάρη για τον Παλαμά. Ο κ. Ρουσσέ, με την ύπομνη, τη λεπτότητα, και την ευγένεια που τον χαρακτηρίζει, ανασκευάζει ένα προς ένα όλα τά επιχειρήματα (;) του Ψυχάρη, νομίζοντας ο καθέ-μένος πως είχαν την καλή πίστη και την ειλικρίνεια για πρσέλευσή τους...

«Φιλότεχνος» Φιλολογική και καλλιτεχνική Έπιθεώρηση. Έκδίδεται κάθε μήνα από το «Σύλλογο Φιλοτέχνων Βόλου». Το τεύχος 'Ιουνίου-Ίουλίου περιέχει μία αξιολόγημη άναλυτική μελέτη της: «Ωδής εις Μοναχίη» του Σολομού από το Γερ. Σπαταλά (οι μελέτες του κ. Σπαταλά καινούμενες όλες με άγάπη και με σπάνια έπιμέλεια κ' εύσυνείδησία αποτελούν πραγματική συμβολή στα νεοελληνικά γράμματα), μία πολύ ενδιαφέρουσα επισκόπηση των Έλλήνων Καλλιτεχνών της Αιγύπτου από τον κ. Π. Ζάγκα, την εισήγηση για τον 4ο Διαγωνισμό Μονοπράκτων από τον Άλκη Θρούλο. «Η γλώσσα είναι μέσο κ' όχι σκοπός» του Μ. Τσιριμώκου, μεταφράσεις, σημειώματα, βιβλιοκρισίες, εικόνες. Με το τεύχος αυτό κλείνει ή πρώτη χρονιά

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

του λαμπρού αυτού περιοδικού, που μός ζυβόζεται να συνεχίση την έκδοσή του και του χρόνου τελειοποιώντας ακόμη περισσότερο την εμφάνισή του, που κ' έτσι, είναι το μόνο σημάδι πολιτισμού μέσα στο περιοδικό μας τύπο.

«Ελληνικά γράμματα». Δεκαπενθήμερο περιοδικό. Διευθυντής: Κωστής Μπαστιάς και Βασιλ. Μαλατάκης. Γραφεία Χαρισίας 2 Αθήνα. Στο έβιομο τεύχος της 15ης Σεπτεμβρίου: άφθονο λιβανωτό για το μεγάλο άγρητή — δημιουργό κ. Φώτο Πολίτη, άνάλυση της «Εκάβης». Φωτογραφίες όλων των ήθοποιών, σκηνοθετών, συνθετών κλπ. που ανέβασαν την «Εκάβη» στο στάδιο, που έπέρφερε στους έκδότες να κάνουν χροσές δουλειές και εκκλάμα πρατάουση για ελληνικό περιοδικό, πουλώντας το μέσα κ' απόξω από το στάδιο ως... πρόγραμμα της παραστάσεως! Η άγρηση βλέπετε θέλει και καλοπέραση... Έτσι έξηγείται πως οι μισές σελίδες το έν λόγω περιοδικού εινε γεμάτες από «Ένή πνευματική και καλλιτεχνική κίνηση» (που δέν είναι παρά πρόχειρες και επικόλαιες μεταφράσεις, πληροφοριών, και βιβλιοκρισιών των Nouvelles litteraires της Γαλλίας, χωρίς καν να αναφέρεται αυτό πουθενά), από το «Πολιτικό Δεκαπενθήμερο» (που είναι το περισσότερο σχινοτενείς αναδημοσιεύσεις από τις λογής έφημερίδες μηδέ του «Σκρίπ» έξαιρουμένου!) κι από πλήθος ρεκλάμες που λογίζονται ως σελίδες περιοδικού...

Μετά την άγρηση ή κερδοσκοπία και το «τζάμκα πρδμα», βλέπετε είναι από τά κυριώτερα χαρά κτηριστικά του Ρωμιού.

«Έρμής» Μηνιαίο περιοδικό μελέτης και έρευνας. Διευθυντής: Α. Μαρσέλλος. Έκδότης: Βιβλιοπωλείον «Σεράπειον» Β. Ρ. 1648. Άλεξάνδρεια. Στο τελευταίο διπλό τεύχος της 1ης Σεπτεμβρίου ξεχωρίζουμε τά «Γλωσσολογικά» του μοναδικού μας γλωσσολόγου Μ. Φιλήντα, τη μελέτη του κ. Α. Μαρσέλλου για τά ελληνικά σχολεία της Αιγύπτου, το άρθρο του κ. Γ. Ζωιτόπουλου για τον Παύλο Άργυριάδη, έναν έκλεχτό Έλληνα διανοούμενο και σοσιαλιστή του 19ου αιώνα στη Γαλλία, κλπ. Γ. Κ.

ΒΑΠΤΙΣΗ

Στις 17 Σδβριου, το δειλινό, έξω από το Μαρούσι και προς το δάσος της Μαγκουφάνας, έγινε ή βάπτιση του χαριτωμένου άγοριού του φίλου μας ποιητού και συνεργάτου κ. Πάνου Δ. Τηχοπούλου. Του έδόθηκε το όνομα Δημήτριος, του άειμνήστου διευθυντού του «Νουμά». Ός άνάδοχοι παρέστησαν οι κ. κ. Ν. Δάσκαρης, Μιχ. Άργυροπούλος, Ι. Ζογομαλάς, Άθ. Κυριαζής, Γ. Σπαταλάς, Γ. Κατσιμπαλής, Φ. Ριοφύλλης, και Στ. Παπουττάκης. Μετά τη βάπτιση έπηκολούθησε όβελιας, άγνό ρεταίνάτο και, κατά βούληση, άπαγγελία ποιημάτων — ως τά μεσάνυχτα. Τά «Παράσκηνια» εύχονται να τοδς ζήση.

— Από μία σειρά ανέκδοτα ποιήματα — Ρομμελιώτικα, ήθογραφικά, έλδδρσα — ο διαλεκτός ποιητής της «Έκατόμβης» κ. Άθ. Γ. Κυριαζής, είχε την άπειρη καλωσύνη να μάς δώση μερικά από τά δημοσιεύουμε στην πρώτη σελίδα των «Παράσκηνιων».

Ο κ. Άθ. Κυριαζής έχει ήδη έτοιμη προς έκδοση τη συλλογή αυτή καθώς και τά «Τραγούδια της νύχτας», μία σειρά από έκαστο περίπου όκτάστιχα. Είναι γονιμώτατος και περιμένουμε γρήγορα τις καινούριες του ποιητικές συλλογές. Προσφέρουμε πολλά στη Νεοελληνική μας την ποίηση.

— (1), τι προβλέψαμε σε προηγούμενο τεύχος των «Παράσκηνιων» άρχισε να γίνεται. Μετά τη μετάφραση των Μοντέρνων Γάλλων συγγραφέων, για πρώτη φορά στη γλώσσα μας από το συνεργάτη μας κ. Γ. Βουζά, πολλά περιοδικά άρχισαν, καθώς λέγαμε, εκ των θατέρων να τους ανακαλύπτουν. Έτσι σ' ένα τώρα τελευταία δημοσιεύτηκε το Πάολ Μοράν το διήγημα: «Στά καμπαρέ της Κ)πόλεως» και... έπεται συνέχεια.

— Σε κομψή έκδοση από το «Στοχαστή» έξεδόθησαν οι «Σλλάβοι Πολιορκημένοι» του Βάρναλη. Τιμώνται δρχ. 35.

— Από την Έκδοτική Έταιρεία «Αθήνα» τυπώνονται σε διβλίο οι μελέτες του κ. Μιχ. Πετρίδη, που πρωτοφάνηκαν στον «Ελεύθερο Τύπο», με τον τίτλο «Σύντομοι χαρακτηρισμοί των τωρινών μας Δογοτεχνιών» έργων δηλ. του Πικλαμά, Δροσίνη, Νιρβάνα, Πάλλη, Ξερόπουλου, Γρυπάρη και των τελευταία πεθαμένων λογογράφων Κ. Θεοτόκη, Δ. Ταγκοπούλου και του Παπαδιαμάντη.

— Την τελευταία στιγμή, που έκλεινε το φύλο έλάβαμε μία έκτενη κριτική του θεατρικού συγγραφέως κ. Βάσσου 'Ηλιάδη για το δραματικό έργο του κ. Μιχ. Ροδά «Η όργη του Δάσου», που έπαίχθηκε με τόση έπιτυχία από το θέατρο Κοτοπούλη. Έμεινε για το έρχόμενο, που θά δημοσιευθή με ένα χαρακτηριστικό στίχο του κ. Ροδά από τον καλλιτέχνη κ. Φ. Δημητριάδη.

— Για το μυθιστόρημα του κ. Χρ. Βασιλακάκη: «Ο Χαρτοπαίκτης που έκμυστηρέυεται», θά γράψουμε στο έρχόμενο.

Η ιδέα της ζωής να είναι τόσο στενή και τόσο γαληνή, δυο πλατεία και πολυκύμαντη ή ιδέα της Τέχνης. Για να έχω καιρό και τρόπο στη ζωή να πλάθω την Τέχνη.

— Τά έργα τά δοκιμάζω στο δικό μου θέατρο: στο θέατρο της φαντασίας μου.

Κωστής Παλαμάς

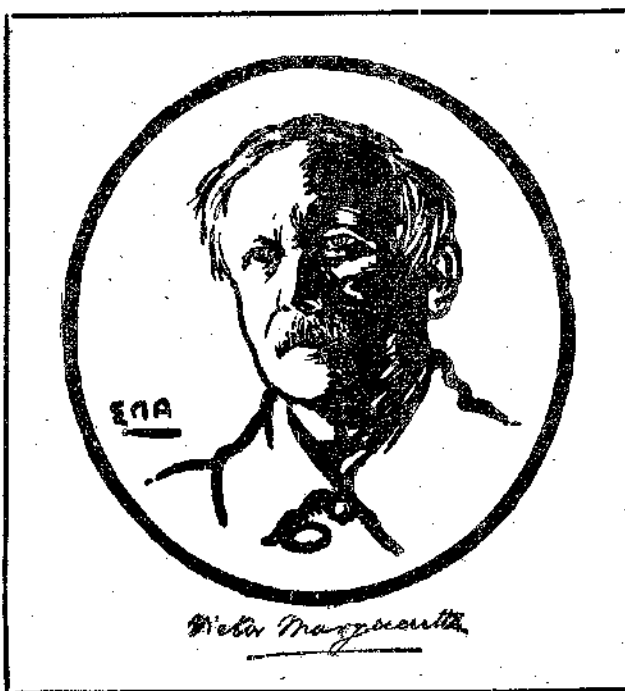

ΕΝΑΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ

“Η ΚΟΚΚΟΤΑ, ΤΟΥ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤΤ

Κυκλοφορεί κατ' αὐτὰς ἡ ΤΡΙΤΗ ἔκδοσις.

Ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα ἐξηντλήθη.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

“ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ,”

I. & A. ΡΑΤΖΙΟ

ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 3

ΑΘΗΝΑΙ

Προμηθευθήτε
τὴν

“ΚΟΚΚΟΤΑ,”

Ζητήσατέ τὴν
ἀπὸ τῶρα

Διότι καὶ πάλιν
θα ἐξηντληθῇ

ὑπὸ ἐκτύπωσιν τὰ κάτωθι ἀριστευρήματα :

ΠΡΕΒΩ : Ἡ Ἐπαρχιώτισσα.

ΕΔΓ. ΠΟΕ : Τὸ Κρίμα τῆς ἑδοῦ Μόργκ.

» » : Τὰ Ματογυάλια

ΠΟΥΓΙΕ : Λεσβιακοὶ Ἐρωτες

ΧΟΦΜΑΝ : Δόγης καὶ Δόγισσα.

Βασίλειος Μητσιῶς

Ἀποικιακὰ Οἶνοι

Τύρναβος

Ἐπι
Εὐσυνείδι.

Κλινικὴ Σερῶν

(ἐναντὶ Δημ. Κήπου)

Χειρουργικὴ καὶ Γυναικολογικὴ

Ὀδυσσεύς Κ. Ἀργυριάδου

Υπεριώδεις ἀκτίνες, Διαθερμία κλπ.

Ἐργαστάσιον Ποιοποιίας

« Ἡ Ραψάνη »

Φιλίππου, Δημητρίου καὶ Σια

Στάσις Αὐτοκινήτων—Σέρραι

Γεώργιος Σπυρόπουλος

Ἀντιπρόσωπος Ἐταιρίας Πετρελαίων

Ἰδαρυ Νέας Ὑόρκης—Σέρραι

Γυναικείον

Ἰννου Ν. Παπαδοπούλου

Ἐπεφέρθη εἰς τὴν γωνίαν Ἀγ. Σοφίας

—Μητροπόλεω.—Θεσσαλονίκη

Ἀβράμ Πελοσσόφ καὶ Ρούσσο

Ἀποικιακὰ -Κηρία-Ἐλαια-Πανιά

Προμήθειαι Ἀντιπροσωπείαι

20, Ὀδὸς Σαλαμίνοσ, 20—Θεσσαλονίκη

Μωσέ, Γατένιο καὶ Σια

Δέρματα

Σαλαμίνοσ 12—Θεσσαλονίκη

καὶ

Μεσουλὰμ καὶ Ἰλιεῖον

Ὀδὸς Κατοῦνη 1—Θεσσαλονίκη

Ἀ-φοὶ Ε. Γόρδου

Ἐμποροράπτει

Στοῦ Ἀγ. Μηνᾶ 12-13—Θεσσαλονίκη

Τὰ καλλίτερα Ἀ,

Σιὸν Παναγ. Καν...

Ἀδελφοὶ Γ. Κιτσιούκη καὶ Σια

Σιδηρικὰ Οἰκοδομῆσ καὶ Τσιμέντα—Σέρραι

Παπασημακόπουλοσ, Μετρητικὰσ καὶ Σια

Ἐἶδη Αὐτοκινήτων

Σέρραι

Γάσσοσ Φατλῆσ

Ἐμποροράπτεισ

Ὀδὸσ Ἐγνατία 157—Θεσσαλονίκη

Ρακὴ Ναχιμᾶσ

Ὀδὸσ Κομνηνῶν 20—Θεσσαλονίκη

Ἀποθήκη Κασμηριῶν

Ἀφοὶ Σαλτιέλ καὶ Κοέν

Ὀδὸσ Μεγ. Ἀλεξάνδρου 26—Θεσσαλονίκη

Υἱοὶ Ἀβραάμ Ρεβᾶχ

Ἀσφάλειαι Ναυλώσεισ

Σαλαμίνοσ 13

Θεσσαλονίκη

Ἰ. Α. Γιαδικιάρου καὶ Σια

Ἐπιφόροσ Βασιλ. Ἰλιεμποροὶ

Ὀδὸσ Ἐγνατίας 26—Θεσσαλονίκη

ΠΛΑΣΤΙΚΗ-ΚΟΜΦΕΤΟΠΟΙΪΑ
& ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΓΩΓΟΥ

Εργοστάσιον: ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
 5-71 Καταστήματα: ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 18
 ΔΕΦ. ΥΜΗΤΤΟΥ ΠΑΓΚΡΑΤΙ

ΕΤΑ
 Δια γάμους
 άρραβώνας
 βαπτίσεις

ΤΥΠΟΙ
 ΑΒΑΝ
 ΑΙΤΝΑ
 ΑΒΟΛΑ
 ΓΩΓΟΥ

ΦΡΟΥ-ΓΛΑΣΣΕ
 Βερύκοκα
 Αχλάδια
 Κίτρο
 Νεραϊζάνια
 κλπ.

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΥΤΙΩΝ & ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΚΕΦΑΛΑ

ΔΙΑΔΟΧΟΙ: **ΑΔΕΛΦΟΙ Ι. ΚΕΦΑΛΑ**

Προμηθευται των Μεγαλειτέρων Έργοστασίων

Πλατεία Μητροπόλεως—Αθήναι

Ο ΓΑΛΛΙΚΟΣ ΦΟΙΝΙΞ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΠΥΡΟΣ & ΖΩΗΣ Ίδρυθείσα τῷ 1819.

ΠΡΑΚΤΩΡ ΝΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΚΟΥΤΖΙΑΝΗΣ και Σία

Ὁ Γαλλικὸς Φοινίξ ἐργάζεται ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τριακονταετίας.

Ἀσφάλεια ἀνυχημάτων, Ἐργοστασίων, Ἀυτοκινήτων.

Ἐπλήρωσε καὶ πληρώνει τοὺς παρ' αὐτῷ ἠσφαλισμένους πρόσφυγας
 ἀμέσως καὶ χωρὶς διατυπώσεις, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀτύχημα ἤθελεν ἐπιφέρει
 εἰς τὸν ἀσφαλισθέντα ἄμεσον καὶ βριστικὴν ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν.